

Montserrat Pedret Risco

**Diagnosi del funcionament de les Comissions
Socials en els centres educatius de la ciutat de
Tortosa**

TREBALL DE FI DE MÀSTER

Dirigit per la Dra. Alicia Valdés Lucas

Màster en Innovació en la Intervenció Social i Educativa

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI

Tarragona

2021

Índex

Diagnosi del funcionament de les Comissions Socials en els centres educatius de la ciutat de Tortosa.	3
1. Què investiguem i perquè?	3
a) Objecte d'estudi	3
b) Justificació	3
c) Preguntes de la investigació	4
2. Breu contextualització.....	5
3. Marc teòric	6
a) Marc jurídic.....	6
b) El marc teòric des d'un sistema educatiu inclusiu i el treball en xarxa	10
4. Objectius de la investigació.....	12
5. Plantejament metodològic i Anàlisi de resultats.....	13
a) Hipòtesis	13
b) Mostra	13
c) Metodologia utilitzada, tipus d'investigació i estratègia escollida	16
d) Tècniques d'investigació i Anàlisi de resultats	16
6. Consideracions ètiques	29
7. Impacte social.....	31
8. Conclusions.....	36
9. Bibliografia	38

Diagnosi del funcionament de les Comissions Socials en els centres educatius de la ciutat de Tortosa.

1. Què investiguem i perquè?

a) Objecte d'estudi

La Comissió Social és l'eix vertebrador de la intervenció social i educativa als centres educatius. És una eina fonamental per a la planificació de tasques, l'establiment de prioritats, la coordinació i la presa d'acords de l'alumnat amb dificultats sociofamiliars. És un espai de coordinació entre l'escola i l'EBAS (Equip Bàsic d'Atenció Social), el nexa d'unió entre el centre educatiu i l'entorn. Entenem que un infant ha de poder desenvolupar-se amb normalitat i que el seu entorn familiar i social pot afectar aquest desenvolupament. Per això, escola i EBAS han de treballar conjuntament per trencar aquestes barreres i dotar a l'alumnat d'igualtat d'oportunitats treballant amb les famílies per proporcionar-los recursos i estratègies que els permeti ajudar als fills a desenvolupar-se plenament educativament i social.

Aquesta investigació té l'objectiu de conèixer el funcionament de les Comissions Socials en els centres educatius de la ciutat de Tortosa i facilitar així l'elaboració de propostes de millora buscant la màxima qualitat d'aquestes comissions.

b) Justificació

La persona investigadora d'aquest estudi és treballadora social de professió i exerceix la seva professió a l'Equip d'Assessorament Psicopedagògic de la comarca del Baix Ebre. L'interès per desenvolupar aquesta investigació sorgeix després d'un canvi de lloc de treball entre dos EAP, el qual va permetre observar que el funcionament de les Comissions Socials (CS a partir d'ara) en els dos equips de la mateixa demarcació és molt diferent. Contrastem aquesta sensació amb les diferents treballadores socials dels EAP de les 4 comarques de les Terres de l'Ebre i veiem clarament funcionaments molt dispars. L'objectiu de les comissions socials en cada comarca sembla diferent i per tant, l'ús que se'n fa d'aquesta eina també ho és.

És aquí quan sorgeix la necessitat d'analitzar de manera detallada el funcionament de les comissions socials dels centres educatius de la ciutat de Tortosa. Aquesta inquietud respon a la necessitat del professional de conèixer el territori i les peculiaritats de la zona on treballa, dels recursos que utilitza, dels serveis amb els que compta, entre d'altres qüestions.

Amb la intenció de conèixer a fons el funcionament d'aquest instrument de treball, empenem aquesta investigació per poder així fer-ne un ús més eficient i efectiu i d'aquesta manera fer-ne un ús més sostenible. L'objectiu principal de la investigació és analitzar a fons les CS, però aquest treball té un doble objectiu, ja que pretenem poder obtenir uns resultats que ens permetin en una segona fase, i fora d'aquest projecte d'investigació, elaborar propostes de millora que transformin les comissions socials en un espai/recurs més competent.

Així doncs, quins són els elements que influeixen en el funcionament d'una comissió social? Aquesta és la base que ens ajuda a dissenyar la investigació per donar resposta a les preguntes realitzades en un inici i intentar donar resposta també a la hipòtesi que ens plantejem en aquesta investigació.

c) Preguntes de la investigació

Aquesta investigació pretén ser una Diagnosi del funcionament de les Comissions Socials en els centres educatius de la ciutat de Tortosa. Per dissenyar aquesta investigació fem una pluja d'idees de les incògnites que volem resoldre. La primera gran pregunta que ens fem és:

- Com funcionen les Comissions Socials en els centres educatius de Tortosa?

Arrel d'aquesta pregunta principal reflexionem per a profunditzar i apareixen noves preguntes que ens ajuden a desenvolupar aquest treball d'investigació.

- Com d'esteses estan les CS? (a quins centres hi ha CS i a quins centres no)
- Quines dificultats ens trobem a l'hora de realitzar les CS?
- Quina percepció d'èxit o fracàs tenen els diferents participants a les CS?

Quins factors influeixen en l'èxit o fracàs de les CS?

2. Breu contextualització

L'Equip d'Assessorament Psicopedagògic (EAP) del Baix Ebre és un servei educatiu que presta servei als diferents centres educatius de la comarca del Baix Ebre i té la seu a Tortosa, la capital de la comarca. L'equip està format per 8 psicopedagogues, 1 fisioterapeuta i 2 treballadores socials, cada perfil es distribueix els centres per tal de prestar servei a tots els centres educatius segons les necessitats de cadascun.

Tortosa té una població de 33.439 habitants (Generalitat de Catalunya. Institut d'Estadística de Catalunya, 2020). El municipi està format per la ciutat de Tortosa, 3 Entitats Municipals Descentralitzades - EMD (Bítem, Campredó i Jesús) i 2 pedanies (Els Reguers i Vinallop). Tot i que aquest estudi se centra només en la ciutat de Tortosa, és necessari contextualitzar la realitat del municipi i els serveis que presta. El municipi compta amb 19 centres educatius (9 centres de primària, 2 centres de secundària, 2 Institut-Escola, 3 centres concertats de primària i secundària, 1 centre de postobligatòria i 2 Centres d'Educació Especial) i altres centres que imparteixen formació, els quals també reben atenció de l'EAP (Llars d'Infants, PTT, PFI, AFA...). D'entre els centres de primària hi ha dos Centres d'Atenció Educativa Preferent (CAEP) i que tenen aquesta denominació per les característiques del barri on s'ubiquen i la tipologia d'alumnat que acullen. A la ciutat de Tortosa hi ha una població elevada d'alumnat procedent de famílies molt vulnerables i econòmicament empobrides i, en especial, destaca l'elevat nombre de població gitana concentrada en un barri en concret de la ciutat on estan situats els dos CAEP.

Al tractar-se d'un municipi de més de 20.000 habitants, tal com s'especifica a la Llei de Serveis Socials de Catalunya (Llei 12/2007, d'11 d'octubre, de Serveis Socials, 2007), l'Ajuntament compta amb un Equip Bàsic d'Atenció Social (EBAS) propi del municipi, entre d'altres. Serveis com l'EAIA o el SIE, per tractar-se de serveis especialitzats, són d'àmbit comarcal. El municipi compta amb una xarxa comunitària ja consolidada. Associacions i entitats municipals, juntament amb els centres educatius, serveis públics i administració local participen en programes com el Pla Educatiu d'Entorn-Programa 6-16 i altres programes que formen part del procés comunitari de la ciutat. És una xarxa activa i dinàmica que està en constant moviment i que busca sempre cobrir les necessitats de la comunitat educativa que l'administració no pot cobrir amb els recursos públics.

3. Marc teòric

En quant al marc teòric de les CS distingim en aquest treball d'investigació entre el marc jurídic i el marc teòric. Una de les característiques de l'administració, en general, és l'amplitud de legislació i reglamentació de què disposa per al seu funcionament, per aquest motiu es fa necessari exposar-lo. Veurem quan l'analitzem, però, que la normativa no arriba a les CS i com això afecta al seu desenvolupament.

a) Marc jurídic

Les comissions socials tenen el seu marc normatiu en 3 àmbits diferenciats:

- Normativa relativa als Drets dels Infants i la protecció dels infants en situació de risc o vulnerabilitat.
- Normativa relativa a la Protecció de Dades de caràcter personal.
- Normativa relativa al Sistema Educatiu.

A més, trobem altres documents que també referenciarem en aquest apartat perquè aporten orientacions i models de bones pràctiques per al bon funcionament de les CS.

• *Drets dels Infants*

El dret a l'educació és un dret fonamental de tot infant, tal com diu la Declaració Universal de Drets Humans (Declaración Universal de Derechos Humanos, 1948) i la Declaració dels Drets de l'Infants (Declaración de Los Derechos Del Niño, 1959).

Segons la Llei dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència (Llei 14/2010, Del 27 de Maig, Dels Drets i Les Oportunitats En La Infància i l'adolescència, 2010), el sistema educatiu ha de compensar les desigualtats socials i les administracions tenen la responsabilitat de treballar coordinadament, especialment en matèria de protecció dels infants i els adolescents.

Entenem que la Comissió Social és un instrument que pot ajudar als centres educatius a treballar aquestes desigualtats socials juntament amb l'administració local.

• *Protecció de Dades de caràcter personal*

Parlar de Comissions Socials comporta parlar de la protecció de dades personals. Les CS són espais on hi ha un intercanvi d'informació entre serveis externs i els centres educatiu, però hem de ser curosos amb la informació que s'utilitza, quina informació és important per la resolució del cas i quina no, a l'hora que s'ha de demanar el compromís en la protecció d'aquestes dades als professionals que hi intervenen.

Per a utilitzar les dades de caràcter personal és necessari que l'interessat (alumne o tutors legals si és menor d'edat) hagi estat informat, però existeixen alguns supòsits pels quals podríem utilitzar les dades de caràcter personal sense informar a l'interessat. En el reglament europeu ja es contemplen alguns d'aquests supòsits, com podria ser l'obligació legal d'utilitzar aquestes dades o protegir a l'interessat o a una altra persona, entre d'altres [REGLAMENTO (UE) 2016/679 DEL PARLAMENTO EUROPEO Y DEL CONSEJO - de 27 de Abril de 2016 - relativo a la protección de las personas físicas en lo que respecta al tratamiento de datos personales y a la

libre circulación de estos datos y por el que se Deroga la Directiva 95/46/CE (Reglamento general de protección de datos), 2016].

Pel que fa a la normativa autonòmica, el Departament d'Educació contempla també un apartat de protecció de dades personals en el "Document per a l'organització i gestió de centres (DOIGC). Protecció de dades personals" (2020). En aquest text s'especifica la necessitat de comunicar a la família de l'alumnat el traspàs de dades a altres administracions, entitats o professionals externs als centres educatius, amb les excepcions que contempla la llei, per exemple, "el deure de comunicar als serveis socials bàsics, especialitzats o al departament competent en matèria de protecció dels infants i els adolescents (Departament de Treball, Afers Socials i Famílies), la situació de risc o de desemparament en què es troba un infant o adolescent" (p.13).

- *Normativa relativa al sistema educatiu*

Abans d'entrar en el contingut de la normativa i les instruccions del Dept. d'Educació recollim la definició de Comissió Social que el mateix departament fa constar a la seva pàgina web (Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació, s.d.):

Comissió social. Espai interdisciplinari que sorgeix de la Comissió d'Atenció a la Diversitat (CAD), en què es recullen les demandes detectades a l'escola o en altres serveis sobre problemàtiques socials que es manifesten, i que fa una anàlisi i reflexió per tal de consensuar la intervenció i establir un procés de seguiment ("Resposta Educativa", secció primer punt).

En el mateix apartat de la pàgina web es recullen les següents orientacions (Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació, s.d.):

Cal superar el simple traspàs d'informacions, demandes o derivacions i acostar-se a un model de corresponsabilitat entre els diferents professionals implicats, a fi d'orientar-se cap als objectius següents:

- Donar suport a la tasca socioeducativa.
- Recollir i compartir informacions respecte a situacions socials i familiars que afecten el desenvolupament integral i escolar de l'alumne, i analitzar conjuntament aquestes situacions.
- Acordar i planificar la intervenció dels professionals de la Comissió per afavorir la millor escolarització dels menors en situacions socials o familiars desfavorides o de risc social.
- Fer un seguiment de les actuacions portades a terme.
- Planificar accions preventives individualment, en grup o en comunitat.
- Generar propostes de millora adreçades a les instàncies pertinents (plans educatius d'entorn, EAIA, comissions d'absentisme...) i altres agents socioeducatius del territori. ("Resposta Educativa", secció primer punt).

Tal com es diu en aquest text és necessari anar més enllà del traspàs d'informació i entendre la comunitat educativa com un tot, com un treball conjunt amb objectius comuns. La CS no és només un espai de trobada entre professionals on cadascú aporta informació.

És important destacar també que no hi ha normativa específica per a les Comissions Socials, però ens basem en les regulacions i instruccions de la CAD tal com el Dept. d'Educació referencia a la definició anterior.

La Llei d'educació (Llei 12/2009, Del 10 de Juliol, d'educació, 2009) defineix com un dels objectius principals que els centres adequin la seva acció educativa per atendre la diversitat i les necessitats educatives específiques, promoguin la inclusió dels alumnes i s'adaptin millor al seu entorn socioeconòmic amb la intenció de reduir les desigualtats socials. Aquesta llei especifica que tots els centres del sistema educatiu català han de tenir el seu projecte educatiu com a instrument de “la col·laboració entre els diversos sectors de la comunitat educativa i la relació del centre amb l'entorn social, i ha de tenir en compte, si n'hi ha, els projectes educatius territorials” (p. 95).

Aquesta llei (Llei 12/2009, Del 10 de Juliol, d'educació, 2009) es refereix al projecte educatiu com l'element clau per la relació de la comunitat educativa amb l'entorn social. El Decret 119/2015 (DECRET 119/2015, de 23 de Juny, d'ordenació Dels Ensenyaments de l'educació Primària, 2015), i el Decret 187/2015 (DECRET 187/2015, de 25 d'agost, d'ordenació Dels Ensenyaments de l'educació Secundària Obligatoria, 2015) reafirmen la importància del projecte educatiu i concreten una mica més determinant que aquest projecte ha d'incloure els recursos que orientaran l'atenció a la diversitat del centre.

Més recentment, s'aprova el Decret 150/2017 (DECRET 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció Educativa a l'alumnat En El Marc d'un Sistema Educatiu Inclusiu, 2017), que considerem rellevant per aquest apartat de l'estudi. El Decret d'Inclusió (2017) regula l'obligatorietat de la constitució de la Comissió d'Atenció a la Diversitat, però, a més, posa l'èmfasi en la comunitat educativa més enllà del centre educatiu per aconseguir la inclusió de l'alumnat:

Assolir l'objecte d'aquest Decret (...) implica mantenir el diàleg, la complicitat i la implicació de tots els col·lectius que tenen a les seves mans la possibilitat de millorar la qualitat de l'educació –els docents, els professionals d'atenció educativa, el personal d'Inspecció d'Educació, els moviments de renovació pedagògica, la universitat, les organitzacions sindicals, les institucions i entitats del sector, etc.–, per avançar des de la corresponsabilitat cap a un repte comú: uns entorns educatius que, tenint en compte la diversitat de les persones i la complexitat social, ofereixin expectatives d'èxit a tots els alumnes en el marc d'un sistema inclusiu (p. 2).

És així com comencem a acostar-nos a la intervenció social des d'Educació construint un projecte educatiu més enllà del centre educatiu, comença a perfilar-se l'atenció a la diversitat a través de la Comissió d'Atenció a la Diversitat (CAD), però expandint-se cap a l'exterior.

Un cop revisada la normativa de caire més general, per a la realització d'aquest estudi i amb la intenció de concretar al màxim, ens centrem en els documents per a l'organització i la gestió dels centres i dels serveis educatius per al curs 2020-2021 [Resolució per la qual s'aproven els documents per a l'organització i la gestió dels centres, i les directrius per a l'organització i la gestió dels serveis educatius per al curs 2020-2021 (DOIGC), 2020], que són les instruccions que el Departament d'Educació aprova cada any abans de l'inici de curs. En aquestes instruccions, entre moltes altres qüestions, es fixen també les directrius de funcionament de les Comissions

d'Atenció a la Diversitat que és l'instrument per atendre a l'alumnat que presenta algun tipus de necessitat.

En el document de Concreció i desenvolupament del currículum de l'educació infantil i primària (DOIGC. Concreció i Desenvolupament Del Currículum de l'educació Infantil i Primària, 2020), en el seu apartat Comissió i Atenció a la Diversitat, especifica els membres que han de formar aquesta comissió i les seves funcions. Algunes d'elles són “concretar els criteris i les prioritats per a l'atenció educativa de tot l'alumnat; organitzar, ajustar i fer el seguiment dels recursos de què disposa el centre per atendre tot l'alumnat i de les mesures i suports adoptats; fer el seguiment de l'evolució de l'alumnat (...).” (p. 18). Aquesta instrucció existeix també per a l'educació secundària obligatòria.

La CAD és l'espai per atendre tota la diversitat, mentre que la Comissió Social és la comissió específica per a casos que cal treballar l'aspecte social de l'alumnat en situació de vulnerabilitat o en situació de risc. La principal diferència entre ambdues comissions és que la CAD està formada exclusivament per membres del Departament d'Educació (personal del centre educatiu i serveis educatius), mentre que en la CS hi participen necessàriament persones externes al Departament, principalment l'EBAS, encara que en algunes reunions puntuals poden intervenir altres agents socials (EAIA, SIFE, SIS...).

Les úniques referències a les Comissions Socials que apareixen als DOIGC són les següents:

- a) En les Directrius per a l'organització i gestió dels serveis educatius (DOIGC. Directrius per a l'organització i La Gestió Dels Serveis Educatius, 2020) apareix en l'apartat de funcions dels i les treballadores socials de l'EAP la funció de “La participació en projectes de centre per donar resposta a les necessitats socials de l'alumnat i les seves famílies (*comissions socials*, gabinets de risc social, etc.)” (p. 62).
- b) Tot i que no és una referència directa a la CS, en el document Personal d'administració i serveis i professionals d'atenció educativa (DOIGC. Personal d'administració i Serveis i Professionals d'atenció Educativa, 2020) apareix en l'apartat de funcions dels i les tècniques en integració social (TIS) que “la direcció del centre ha de facilitar la coordinació del personal integrador social amb la resta de professionals del centre i la participació, d'acord amb les seves competències, en els cicles, equips docents, claustres i altres *comissions* recollides a les normes de funcionament i organització del centre (NOFC)” (p. 14). No s'especifica de manera directa la seva participació a la Comissió Social en els centres on n'hi ha, però és necessària per al correcte desenvolupament de les seves funcions. El centre educatiu pot incloure a les seves NOFC la participació dels i les TIS a les Comissions Socials, de fet, és recomanable.

• *Altres Documents de referència*

Per aquesta manca de normativa, alguns equips de professionals del territori català han elaborat i publicat alguns documents amb orientacions per a la constitució i funcionament de les Comissions Socials que tindrem en compte també per definir el context en aquest estudi.

Al 2004 va sorgir un grup de treball a la Comarca del Vallès Oriental on hi van participar els serveis educatius de la comarca i el Consell Comarcal del Vallès Oriental. Com a resultat d'aquest treball col·laboratiu es va publicar un document que emmarca les Comissions Socials descrivint els principis bàsics, objectius i recomanacions per al correcte desenvolupament d'aquests espais

de coordinació. En aquest document es defineix la Comissió Social com “Espai interdisciplinari, que sorgeix de la Comissió d’Atenció a la Diversitat, on es recullen les demandes detectades a l’escola o en altres serveis, sobre problemàtiques socials que s’hi manifesten, i on es fa una anàlisi i reflexió per tal de consensuar el diagnòstic, delimitar la intervenció i establir un procés de seguiment” (Departament d’Educació, Consell Comarcal del Vallès Oriental, EAP B14 Granolles-Vallès Oriental, EAP B28 Bigues i Riells-Vallès Oriental, EAP B27 Montmeló-Vallès Oriental, EAP B29 Sant Celoni-Vallès Oriental, 2004, p. 12).

El Consorci d’Educació de Barcelona juntament amb l’Institut Municipal de Serveis Socials (IMSS) de l’Ajuntament de Barcelona van elaborar el 2014 el document “Orientacions per al funcionament de les comissions socials dels centres educatius” i és també un marc de referència del funcionament de les Comissions Socials (IMSS de l’Ajuntament de Barcelona, Consorci d’Educació de Barcelona, 2014).

Aquests dos documents han servit d’exemple als serveis educatius i centres educatius de tot el territori català per a la constitució de les Comissions Socials que, tot i no ser obligatòria la seva constitució, s’ha anat estenent la seva pràctica fins a desenvolupar-se de manera habitual en la majoria dels centres educatius d’ensenyaments obligatoris.

Com a conclusió podem veure que la Comissió Social, poc regulada en quant a normativa, pretén ser un espai per atendre el dret dels infants a poder-se desenvolupar en igualtat de condicions utilitzant tots els recursos d’un sistema educatiu inclusiu que contempla la intervenció més enllà del centre educatiu. Per entendre com fer-ho, cal endinsar-nos en els conceptes de treball en equip i treball en xarxa.

b) El marc teòric des d’un sistema educatiu inclusiu i el treball en xarxa

És en el marc del *sistema educatiu inclusiu* (DECRET 150/2017, de 17 d’octubre, de l’atenció Educativa a l’alumnat En El Marc d’un Sistema Educatiu Inclusiu, 2017) que es fa necessari un treball conjunt, un espai de coordinació entre els diferents agents de la comunitat educativa. L’escola busca la transmissió dels coneixements/cultura, les normes socials i les competències necessàries per a preparar a tot l’alumnat per la seva plena participació en la societat, afavorint el seu desenvolupament personal i social. Però l’escola també és el nexa entre els menors, la família i la societat i aquesta posició li dona especial rellevància per a la intervenció social.

Segons Pastó (2012), la resposta educativa requereix de la perspectiva des de diversos àmbits (educatius, socials, de salut, etc.) i la participació de diferents serveis (Equip d’Assessorament i Orientació Psicopedagògica, Centre de Recursos Educatius per a Deficients Auditius, Serveis Socials, Centre de Salut Mental Infantil i Juvenil, entre d’altres) per tal que aquesta resposta sigui eficaç. Cal, per això, disposar d’una eina de coordinació que es pot concretar en espai, temps, tasca i metodologia de treball. Les comissions socials són un bon exemple d’aquests espais de coordinació.

Pastó (2012), en la seva tesi doctoral, defineix la *coordinació* com la combinació harmònica per assolir una acció comuna a través de l’establiment de les estructures i condicionants (temps i espai) necessaris per a un treball conjunt. De manera que el propi treball no és suficient i la

necessitat de complementarietat i enriquiment professional amb el treball dels altres pot garantir assolir els objectius previstos. A més, exposa que un bon sistema de coordinació comporta un clima relacional positiu i una clara atribució de funcions i continguts, marcs que faciliten el treball en equip i camins de participació per a tots. Però per a buscar la plena inclusió i igualtat d'oportunitats dels infants fa falta alguna cosa més que un treball coordinat, és necessària una construcció conjunta i comunitària pròpia d'un treball en xarxa.

Segons Funes (2007. Dins de Pastó, 2012), *treballar en xarxa* és quelcom més que la simple coordinació institucional, és posar-se a treballar conjuntament, compartir metes, programes, dissenyar actuacions conjuntes, compartir recursos i resultats. José Ramón Ubieta (2007) recull alguns requisits necessaris per a realitzar el treball en xarxa. Entre ells està la necessitat de tenir un projecte compartit amb uns objectius comuns i el compromís de tots i cadascun dels agents implicats en el projecte. Enumera també alguns factors que influeixen en el correcte desenvolupament del treball en xarxa, com la importància del *timing*, que ha de ser respectuós amb els tempos de cadascun dels serveis implicats, o la legitimació de les institucions que la impulsen, que han d'aportar els recursos, temps i espais necessaris que permetin als professionals complir amb el seu compromís en el projecte. Altres qüestions que destaca Ubieta (2007) és la responsabilitat que tenim tots els professionals d'optimitzar els recursos existents, realitzar la prioritització dels casos a atendre de manera acordada per tots els agents implicats o tenir unes expectatives ajustades dels diferents serveis, dels professionals i del propi projecte.

Seguint aquesta línia del treball en xarxa, Sánchez (2007) exposa que aquest tipus de treball suposa espais de diàleg, creixement conjunt i de construcció de models compartits. Defensa que els Serveis Socials, en els seus projectes d'intervenció han d'incloure a l'escola com agent col·laborador i no com un recurs. Però també a la inversa, l'escola no pot pensar amb els Serveis Socials com un servei que aporta informació, com diu Sánchez (2007), els professionals s'impliquen més si se senten copartípeps d'un projecte de construcció i no pas com una font d'informació. Analitza la visió que els serveis socials i l'escola han de tenir per fer efectiva la seva coordinació. Segons Sánchez (2007), els Serveis Socials han de ser capaços de comprendre les limitacions de l'escola i l'escola ha de tenir una visió socialitzadora i integradora dels col·lectius més vulnerables. Només així s'evitarà caure en discussions i criteris poc pragmàtics.

Podem dir que és necessari treballar prèviament les condicions en les quals es realitzarà aquest treball en xarxa abans d'entrar en la planificació de la metodologia de treball, dels objectius i dels projectes comuns perquè realment funcioni la relació de treball en equip i treball en xarxa entre els diferents serveis. Podríem, doncs, destacar 3 fases en el treball en xarxa:

- Establiment de condicions del treball en xarxa par part de les institucions implicades (acords d'implicació, facilitar l'espai i el temps per al desenvolupament d'aquesta tasca, reconeixement de la importància del treball en xarxa...).
- Definició de l'estructura i metodologia del treball conjunt (establiment d'objectius comuns, metodologies de treball, criteris de prioritització...).
- Desenvolupament del treball en xarxa amb una avaluació continuada que permeti anar corregint els defectes que es puguin detectar.

Un cop analitzats els resultats de la investigació podem comparar-ho amb aquesta base teòrica i això ens permetrà enfocar de manera més encertada les propostes de millora.

4. Objectius de la investigació

L'objectiu principal d'aquesta investigació és *conèixer com funcionen les Comissions Socials en els centres educatius de la ciutat de Tortosa*. El que es pretén és fer una diagnosi que ens permeti ser conscients de la situació per, posteriorment i al marge de la investigació, fer propostes de millora amb més garanties d'èxit.

Arrel de les preguntes que ens plantejàvem en un inici definim els objectius específics de la investigació:

1. Conèixer quina és l'extensió d'aquestes comissions, quin és el percentatge de centres que utilitzen la CS.
2. Conèixer quina és la percepció d'èxit o fracàs dels diferents participants a les CS.
3. Conèixer les dificultats que ens trobem a l'hora de realitzar les CS.
4. Detectar els factors que influeixen en l'èxit o fracàs de les CS.
5. Conèixer l'opinió respecte el funcionament de les CS dels experts de diferents perfils professionals que participen en aquestes comissions.

5. Plantejament metodològic i Anàlisi de resultats

a) Hipòtesis

Plantegem una única hipòtesi inicial i aquesta és que *hi ha baix nivell de satisfacció dels membres participants en les CS respecte el funcionament d'aquestes comissions*. Per a resoldre aquesta hipòtesi es recull en aquest treball la percepció en diversos aspectes del funcionament de les CS dels membres participants. Com es pot veure en el següent apartat de les tècniques d'investigació emprades, considerem que el qüestionari és l'instrument més adequat per recollir aquesta informació.

b) Mostra

• Població Objecte d'estudi

Tal com hem dit anteriorment, l'estudi se centra en la ciutat de Tortosa, sense tenir en compte les EMD ni les pedanies, i per a la realització de la investigació focalitzarem la nostra població objecte d'estudi en els professionals que intervenen en les Comissions Socials dels centres educatius de Tortosa.

Així doncs, comptem amb els següents centres educatius:

- 5 escoles públiques de primària, de les quals dues són CAEP (Centre d'Atenció Educativa Preferent), altrament anomenats centres d'alta complexitat.
- 1 institut escola (primària i secundària).
- 3 escoles concertades (primària i secundària).
- 2 instituts públics (secundària i postobligatòria).
- 1 institut públic (postobligatòria).

En un primer moment es va realitzar un primer contacte amb els centres educatius per conèixer la composició de la Comissió Social en cadascun d'ells. Aquesta informació (Annex 1) ens va permetre conèixer dos aspectes importants. Per una banda ens facilita conèixer l'Univers, és a dir, el nombre de la població objecte d'estudi. Per l'altra banda ens permet observar com d'esteses estan les comissions socials. Com que la constitució de la comissió social no és obligatòria, podem veure quants centres tenen la CS constituïda i quants no ho han considerat necessari. Amb aquesta dada podem donar resposta al primer dels objectius específics.

A partir d'aquest primer contacte amb els centre educatius sabem que la població d'estudi és d'un total de 41 persones i un total de 49 participacions a les diferents CS de Tortosa ciutat. És necessari aclarir que algunes persones participen en més d'una comissió perquè per a la població d'estudi i el càlcul de la mostra comptabilitzem les persones, però en l'anàlisi de la investigació es tindran en compte les participacions.

A més, hem pogut conèixer que gairebé un 64% dels centres educatius de la ciutat de Tortosa tenen constituïda la Comissió Social. De manera detallada per tipologia de centres podem observar el següent:

- De les 5 escoles públiques de primària, 3 tenen CS, això representa un 60%, però si distingim entre escoles ordinàries i CAEP, només 1 de les 3 escoles de primària tenen CS mentre que en el cas dels CAEP les CS representen un 100%.
- En quant a l'institut escola, que només n'hi ha 1, també representa un 100%, ja que tenen constituïda la CS.
- Dels 3 centres concertades, només 1 compta amb CS, representant un 33%.
- Tots dos instituts públics de secundària tenen constituïda la CS.
- I, per últim, l'institut públic de postobligatòria no compta amb aquesta comissió, representant així el 0% en el seu cas.

Podríem dir, doncs, que la complexitat sembla un factor que influeix en la decisió de constituir o no la Comissió Social, ja que tots dos CAEP, tots 2 instituts de secundària i l'institut escola compten amb aquesta eina, mentre que en els concertats, la postobligatòria i dues escoles públiques no l'estan emprant. Però això no deixa de ser una hipòtesi que caldria analitzar-la amb més profunditat. Lo que ens porta a pensar que aquesta és una línia a explorar en futures investigacions.

• *Característiques de la investigació, definició de paràmetres*

Per al desenvolupament d'aquest estudi i com es pot veure en l'apartat del plantejament metodològic utilitzem una metodologia mixta, és a dir, quantitativa i qualitativa. Per a poder analitzar les dades quantitatives definim les característiques inicials de la investigació (definició de paràmetres).

Així doncs, per aquest estudi treballarem amb un nivell de confiança del 95,5%, és a dir treballem amb un marge d'error del 4,5%, al qual li correspon un sigma de ± 2 en la campana de Gauss.

Coneixent la població de la investigació podem calcular la mostra. Per calcular el nombre de respostes (la mostra: n) que necessitem perquè els resultats siguin estadísticament fiables, tenint en compte que la població és inferior a 100.000 persones, aplicarem la fórmula següent:

$$n = \frac{Z^2 \cdot N \cdot p \cdot q}{E^2(N + 1) + Z^2 \cdot p \cdot q}$$

On:

Símbol	Concepte	Nombre
N	Nombre de la mostra	?
N	Nombre de la població d'estudi	41
Z	Nombre de sigmes que li correspon al nivell de confiança escollit	2
P	Proporcions del grau d'homogeneïtat	0.5
Q	Proporcions del grau d'homogeneïtat	0.5
E	Error màxim permès en la investigació	0,05

La població objecte d'estudi o univers equival al nombre de persones que participen en les CS, és a dir, 41 persones. Però recordem que en l'anàlisi dels resultats es tindran en compte totes les participacions (49 participacions).

Pel que fa a les variables p i q , com que no coneixem el grau d'homogeneïtat poblacional assignem a p i q (on $q = 1 - p$) els valors de 0,5 (50%) ja que és el supòsit més desfavorable, és a dir, màxima heterogeneïtat possible. Determinem que l'error de la investigació serà d'un 5%.

Així,

$$n = \frac{2^2 \cdot 41 \cdot 0.5 \cdot 0.5}{0.05^2(41 + 1) + 2^2 \cdot 0.5 \cdot 0.5}$$

$$n = 37,104$$

Aquesta fórmula ens dona com a resultat el nombre de respostes mínimes al qüestionari que necessitem perquè els resultats estadístics siguin garants.

- *Mostra estratègica de les Entrevistes*

Per a realitzar les entrevistes hem escollit una mostra de tipus estratègic. Creiem que aquesta manera de fer el triatge és l'opció més encertada tenint en compte la diversitat de perfils professionals que participen en les comissions socials i el fet també que procedeixen de diferents serveis.

En el recull de dades per a conèixer la població objecte d'estudi (Annex 1) podem distingir els diferents perfils professionals que intervenen: representants dels equips directius, referents d'atenció a la diversitat com mestres d'educació especial (MEE) o orientadors educatius (OE), tècnics en integració social (TIS), educadors socials de centres (ES-centre), tutors, coordinadors de llengua, inclusió i cohesió (CLIC), treballadors socials d'EAP (TS-EAP), psicopedagogs o orientadors educatius d'EAP (OE-EAP) i educadors socials de l'Equip Bàsic d'Atenció Social (ES-EBAS). D'entre aquests perfils seleccionem els perfils més destacats que creiem que poden aportar informació rellevant en aquest estudi.

En quant als *centres educatius*, els TIS són claus en les Comissions Socials pel seu perfil professional. També destaquem els representants de l'equip directiu per la seva capacitat de decisió. El perfil dels ES del centre, per la seva recent incorporació al sistema educatiu, ens suposa un dilema ètic que hem intentat explicar en l'apartat de "consideracions ètiques" d'aquest estudi, ja que no compten amb la suficient experiència per poder aportar informació útil en l'estudi. Per aquest motiu descartem aquest perfil professional en les entrevistes. Creiem que fent entrevistes a aquests dos perfils principals, membre de l'equip directiu i TIS, els centres educatius quedarien prou representats en les entrevistes i potser no seria necessari realitzar entrevistes als perfils professionals de MEE i OE dels centres.

Per fer la tria dels diferents TIS, s'ha descartat a una de les TIS per ser de recent incorporació al centre, cosa que fa pensar que tindrà poca experiència en quant a les CS concretes de la ciutat de Tortosa. S'ha descartat també una altra TIS que ha format part de la prova pilot del qüestionari i es vol tenir en compte no carregar de participació a les mateixes persones. Dels TIS

restants, dos formen part del mateix centre de primària i les altres dues formen part de dos centres diferents de secundària. D'aquestes últimes s'ha considerat entrevistar a la TIS amb més experiència i menys vinculació amb l'investigador.

Per seleccionar la persona *representant de l'equip directiu* a entrevistar analitzem les diferents persones tenint en compte que tingui menys vinculació amb l'investigador i que compti amb prou experiència en la participació en aquestes CS.

Pel que fa als EAP observem també en les dades recollides que el TS de l'EAP forma part de totes les CS i per tant és una de les entrevistes imprescindibles per aquest estudi. Està clar, a més, la mostra estratègica d'aquest perfil professional perquè només és possible entrevistar a una de les dues TS-EAP, ja que l'altra TS forma part de la investigació d'aquest estudi.

I per últim, l'EBAS és també el servei que participa en totes les CS i, per tant, és també imprescindible realitzar una entrevista a un dels ES de l'EBAS. Aquest servei compta amb 4 ES que participen a les diferents CS de la ciutat. D'entre els 4 professionals s'ha buscat un dels professionals amb menys vinculació amb l'entrevistador i amb més experiència en la participació a les CS.

c) Metodologia utilitzada, tipus d'investigació i estratègia escollida

En aquesta investigació utilitzem una metodologia mixta, combinem una metodologia quantitativa i una metodologia qualitativa tant en la recollida de dades com en el seu anàlisi. Per tant, busquem aquesta triangulació metodològica que ens porti aquest plus per obtenir unes conclusions més completes.

En quant al tipus d'investigació, es tracta d'una investigació no experimental perquè busca analitzar el que ja està funcionant sense interferir en les variables. Ens basem en un enfoc explicatiu, tenint en compte que l'objectiu de la investigació és realitzar una diagnosi del funcionament de les CS dels centres educatius de la ciutat de Tortosa i que aquesta diagnosi pot ser útil per realitzar propostes de millora en un futur proper.

Una altra qüestió interessant és que la investigació es desenvolupa de manera diacrònica, ja que les diferents tècniques utilitzades es realitzen en moments diferents i són precisament els resultats del qüestionari els que han permès elaborar el guió de les entrevistes posterior. Podeu veure el cronograma d'aquesta investigació a l'Annex 2.

d) Tècniques d'investigació i Anàlisi de resultats

Per a la realització d'aquest estudi hem escollit dues tècniques d'investigació. Iniciem l'estudi a través d'un qüestionari dirigit a totes les persones participants de les diferents CS i posteriorment realitzem una entrevista a un membre de cada perfil professional escollit. L'objectiu del qüestionari és, per una banda, recollir dades quantitatives i, per l'altra, recollir informació que ens permeti dissenyar un guió per tal d'entrevistar a un membre de cada perfil

professional. L'objectiu de l'entrevista és profunditzar en quant al funcionament de les CS des de l'expertesa que aporten els diferents perfils professionals.

- *Qüestionari*

Per a l'elaboració del qüestionari s'ha tingut en compte els següents objectius de la investigació:

2. Conèixer quina és la percepció d'èxit o fracàs dels diferents participants a les CS.
3. Conèixer les dificultats que ens trobem a l'hora de realitzar les CS.
4. Detectar els factors que influeixen en l'èxit o fracàs de les CS.

El qüestionari contempla 4 seccions:

- a) Secció 1. Títol i descripció de l'enquesta. Contempla una sèrie de preguntes identificatives on es recull l'adreça de correu electrònic a efectes d'evitar respostes duplicades i el centre al qual pertany per tal de poder relacionar les respostes a una CS d'un centre en concret. No és un qüestionari anònim per aquest fet, però es garanteix l'anonimat en la redacció i presentació de l'estudi, ja que no és d'interès recollir la informació de cada persona en concret.
- b) Secció 2. Quatre preguntes obertes de resposta curta per tal de conèixer si tots els membres de la comissió entenen el mateix davant del concepte de CS, si les expectatives de la CS són comuns i conèixer que és el què més i el què menys valoren de la CS.
- c) Secció 3. Cinc preguntes de resposta lineal utilitzant l'escala de Likert per conèixer el nivell de satisfacció dels components de les CS i que ens donaran les dades més quantitatives d'aquest estudi. Cadascuna d'aquestes preguntes va acompanyada d'una pregunta oberta de resposta curta per tal d'extreure la resposta qualitativa que ens serveixi per realitzar el guió d'entrevista posterior.
- d) Secció 4 i última. Agraïment per la participació en l'enquesta i la col·laboració en l'estudi a la vegada que es comunica que, al finalitzar l'estudi, se'ls donarà informació dels resultats de la investigació.

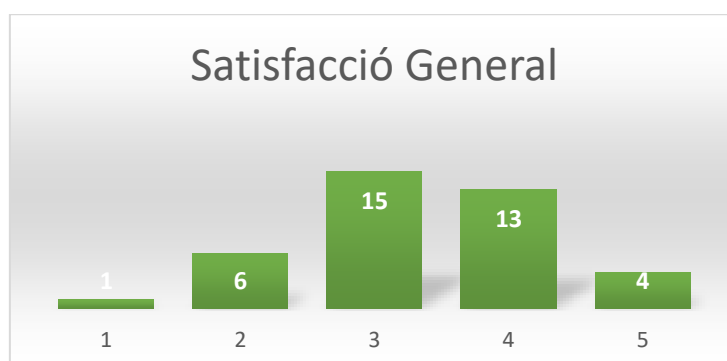
S'ha realitzat una prova pilot del qüestionari amb 2 persones de la població d'estudi (una psicopedagoga de l'EAP i una TIS d'un centre educatiu de primària) que ha permès perfilar alguna de les preguntes i afegir-ne alguna més. La prova pilot també ens ha ajudat a comptabilitzar el temps estimat de resposta del qüestionari, el què va resultar d'utilitat a l'hora de fer la difusió dels qüestionaris per tal de motivar la resposta. La valoració que en van fer les dues participants a la prova pilot va ser molt positiva, destacant la utilitat per a elles de l'exercici de reflexió que havien fet per la realització del qüestionari. Podeu trobar el model del qüestionari en l'Annex 3.

- *Anàlisi dels resultats del qüestionari*

Hem recollit un total de 39 enquestes contestades, la qual cosa ens permet obtenir uns resultats estadísticament fiables amb un marge d'error del 4,5%.

Per a respondre a l'objectiu específic número 2, conèixer quina és la percepció d'èxit o fracàs dels diferents participants de les CS, tindrem en compte les preguntes de les seccions 2 i 3 de l'enquesta.

En el qüestionari es pregunta als participants quin és el seu grau de satisfacció general de la CS en una escala de l'1 al 5. L'1 equival a la resposta "gens satisfet", el 2 "poc satisfet", el 3 "ni satisfet ni insatisfet", el 4 significa "prou satisfet" i el 5 equival a "totalment satisfet". Així, com podem observar en la gràfica següent, obtenim un 38,5% d'una satisfacció intermèdia seguida d'un prou satisfet amb un 33,3%.

Veiem que les valoracions no són negatives, però no hi ha una sensació d'èxit tampoc en el funcionament de les CS, per tant, confirmem la necessitat de profunditzar en aquesta anàlisi per tal de conèixer quins són els factors que estan interferint en el funcionament de les CS.

Quan els demanem que raonin breument la seva resposta ens trobem unes explicacions que hem categoritzat de la següent manera:

Categories	Respostes que engloben les categories
SATISFACTÒRIA	Sovint es generen canvis i millores, són útils, són necessàries...
FALTA D'ACORDS	només s'intercanvia informació, no es concretes accions, no queda clar que es farà...
FALTA D'INFORMACIÓ	no sempre s'aporta informació nova, falten ES-EBAS referents que puguin aportar informació...
FALTA D'ORGANITZACIÓ	manca de preparació prèvia i llistats, cal optimitzar el temps i recursos, establir objectius comuns, crear xarxa de suport...
INFRUCTUOSA	cronificació de casos, sensació de no avançar, no són útils...
INCLoure TEMES GENERALS	incloure temàtica general i de funcionament...
MÉS TEMPS	falta més freqüència, es perd el seguiment dels casos, massa casos, no es pot aprofundir per falta de temps...

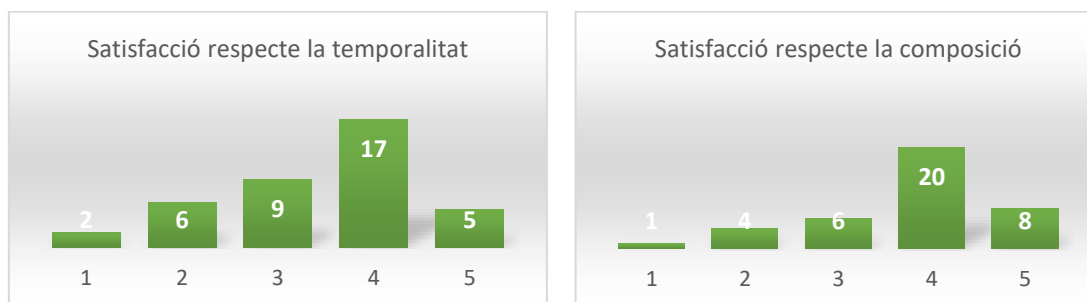
Les categories més utilitzades per argumentar el nivell de satisfacció han estat les següents.

Categories	Núm. Tries
SATISFACTÒRIA	13
FALTA D'ACORDS	5
FALTA D'INFORMACIÓ	7
FALTA D'ORGANITZACIÓ	6
INFRUCTUOSA	5
TEMES GENERALS	1
INCLOURE MÉS TEMPS	4

Tot i que la majoria dels participants (33,3%) valoren les CS com útils i necessàries manifesten algunes de les mancances de les quals destaquen la falta d'informació i la falta d'organització i acords. El 15,4% dels membres anomenen la necessitat d'optimitzar el temps i recursos, la preparació prèvia de la informació i la dificultat per arribar a acords, aquest últim concepte es repeteix sovint en la informació recollida.

Per profunditzar en l'anàlisi que estem realitzant, hem preguntat pel grau de satisfacció segons diferents aspectes concrets per veure quins elements estan més ben valorats i quins cal millorar. Podem destacar que entre els conceptes que han obtingut una puntuació més satisfactòria es troben la temporalitat i la composició.

Pel que fa a la temporalitat o durada de les sessions, el 61,54% consideren que és adequada i el 25,64% creu que falta temps per tractar totes les necessitats. Només un 10,26% manifesten que són massa llargues.

En quant a la composició el 51,28% la consideren adequada i entre les mancances exposades el 15,38% dels enquestats exposen la necessitat que participin tots els educadors socials referents de l'EBAS i el 10,26% creu que seria interessant la participació dels tutors.

En la resta d'ítems recollits a l'enquesta (contingut, periodicitat i utilitat) obtenim uns resultats més repartits. Per exemple, en el cas del grau de satisfacció en quant a la utilitat de les comissions socials, el 28,20% exposa poca satisfacció, en front a un 20,51% totalment satisfactori, un 23,08% prou satisfactori i un 20,51% amb una satisfacció intermèdia.

Observem en aquesta primera part que la temporalitat i la composició són dos elements que els participants valoren positivament. En quant a la diversitat d'opinions respecte la resta d'elements (contingut, periodicitat i utilitat) veurem com es reflexa en l'anàlisi dels factors que poden estar influenciant en el desenvolupament de les CS.

Després d'aquest repàs general, hem volgut anar una mica més enllà i hem separat les dades per centres educatius per tal de conèixer el grau de satisfacció de cada CS. En aquesta ocasió destaca el Col·legi Consolació (centre concertat) amb un 66,6% totalment satisfactori i 33,3% prou satisfactori. La resta de centres tenen un alt percentatge de grau de satisfacció intermèdia amb certa tendència a l'alça, excepte l'Institut Dertosa (l'institut de secundària més gran de Tortosa), que tot i que té un percentatge de satisfacció majoritàriament positiu i intermedi té certa tendència a la baixa. Deixem els gràfics dels diferents centres educatius en l'Annex 4 perquè considerem que són dades que poden ser útils per analitzar cada cas en particular i poder així elaborar propostes de millora concretes en cadascun dels centres educatius.

En quant a aquest apunt, caldria analitzar les peculiaritats dels centres educatius, la diferència entre centres concertats i centres públics, la diferència de centres grans i centres petits, com influeix que en una CS hi hagi molts membres o n'hi hagi pocs, entre altres qüestions. Podrem plantejar aquesta situació en l'entrevista als experts.

Aquestes dades ens responen també a la primera hipòtesi plantejada en aquest estudi, "hi ha baix nivell de satisfacció dels membres participants en les CS respecte el funcionament d'aquestes comissions". D'acord amb els diferents percentatges de satisfacció obtinguts hem de descartar aquesta hipòtesi. No podem generalitzar el sentiment d'insatisfacció de les CS ni podem determinar que hi ha una satisfacció generalitzada, però sí que evidencia la necessitat de treballar per aconseguir un major nivell de satisfacció sobre el funcionament d'aquestes CS i caldrà tenir en compte l'anàlisi de les dades d'aquest estudi per realitzar les futures propostes de millora.

Continuant amb l'anàlisi dels resultats obtinguts en les enquestes busquem ara donar resposta als objectius 3, "conèixer les dificultats que ens trobem a l'hora de realitzar les CS", i 4, "detectar els factors que influeixen en l'èxit o fracàs de les CS", tenint en compte les dues últimes preguntes de la secció 1 del qüestionari.

A la pregunta "què és el que menys t'agrada de la CS?" de l'enquesta, hem generat diverses categories que us mostrem a continuació juntament amb el tipus de respostes que engloba cadascuna d'elles.

Categories	Respostes que engloben les categories
INEFICIÈNCIA	repetitives, poc productives...
INEFICÀCIA	falta de protecció dels infants, falta de resultats, manca de recursos, deteriorament dels casos, expectatives de resultats no cobertes, no respon a la gravetat percebuda, manca de rapidesa en la resposta...
IRRESPONSABILITAT	falta d'informació i aportacions, no retorn de la informació pendent, no compliment d'acords, informació unidireccional...
MANCA DE PLANIFICACIÓ	falta de treball conjunt, descoordinació, no s'elaboren actes, manca de treball previ, manca de previsió de casos, dificultats per arribar a acords...
COMPOSICIÓ	no hi ha els ES-EBAS referents dels casos, no participen els tutors...
MANCA DE PROACTIVITAT	conformisme, no promouen canvis, falta d'implicació...

POCA EMPATIA	desconfiança en els serveis, estigma dels casos.
MANCA DE TEMPS	falta de priorització de casos, poc temps de reunió envers les necessitats, poca periodicitat, dificultats per mantenir la continuïtat dels casos...)
TOT	

Sobre aquestes categories, els resultats obtinguts són els següents:

Categories	Núm. Tries
INEFICIÈNCIA	3
INEFICÀCIA	16
IRRESPONSABILITAT	8
MANCA DE PLANIFICACIÓ	12
COMPOSICIÓ	4
MANCA DE PROACTIVITAT	3
POCA EMPATIA	3
MANCA DE TEMPS	8
TOT	1

Ineficàcia

Irresponsabilitat

Ineficiència

Composició

Poca Empatia

Manca de Proactivitat

Manca de Planificació

Manca de Temps

La falta de resultats, la manca de rapidesa en la resposta o la manca de recursos, el què hem categoritzat com a ineficàcia, són els aspectes que generen més malestar entre els participants. Som coneixedors que les problemàtiques o necessitats socials generen molta preocupació entre els professionals que no són de l'àmbit social i que generalment esperen poder donar una resposta i generen unes expectatives difícils d'aconseguir. Per contra, els professionals de l'àmbit social són conscients de les dificultats que el sistema té per cobrir aquestes necessitats, de l'esforç que suposa comprendre la situació de l'usuari o alumne en aquest cas i acompanyar en el procés de cobertura de necessitats. És possible que la valoració que en fan el 41,03% dels participants tingui a veure amb aquesta diferència d'expectatives entre els professionals de l'àmbit social i els que no ho són.

Destaca també la manca de planificació, el 30,77% dels participants ressalten que no s'elaboren actes de la reunió, que no es realitzen llistats previs dels casos que s'han de tractar i s'insisteix en la dificultat d'establir acords.

En tercer lloc, amb una mica de distància, trobem dos conceptes valorats per igual, que són la manca de temps i la irresponsabilitat, tal i com els hem categoritzat. El 20,51% dels enquestats anomenen la dificultat d'atendre tots els casos en les reunions i la necessitat de prioritzar els casos. El mateix percentatge de participants parla de la sensació de no rebre prou informació o la sensació d'aportar més informació de la que es rep. En especial, aquest últim concepte de la informació, ens sembla interessant aprofundir-hi en l'entrevista, ja que en percentatge no és massa rellevant, però es repeteix sovint i ens genera un debat interessant. Quina importància se li dona a la informació? Realment més informació facilita una millor intervenció? Quin tipus d'informació s'espera? Hem de saber-ho tot? On queda la privacitat i la protecció de dades? Molts cops es creu erròniament que conèixer tota la realitat de l'infant pot ajudar en la resolució del conflicte o la situació de necessitat, però en realitat només ens cal saber la informació justa per a resoldre-ho, cal tenir en compte sempre els conceptes de confidencialitat i de protecció de dades de l'usuari o alumne en aquest cas.

Tots aquests elements estan influint negativament en el funcionament de la CS, responnent en part a l'objectiu número 4.

D'aquesta informació en podem extreure també algunes dificultats per donar resposta a l'objectiu número 3, tot i que caldrà complementar-ho amb la informació recollida en les entrevistes. Hem pogut conèixer la dificultat per arribar a acords que està recollida dins de la categoria "manca de planificació" i que ha estat manifestada pel 30,77% dels enquestats. Una altra dificultat recollida és la d'atendre tots els casos en les reunions, que s'engloba dins de la categoria "manca de temps" amb un 20,51% de representació.

Anem poc a poc donant resposta als objectius plantejats en aquesta investigació. I continuem ara en la recerca d'altres factors que influeixen en l'èxit de les CS.

En quant a la pregunta "què és el que més t'agrada de la CS?" hem categoritzat les respostes de la següent manera:

Categories	
ENRIQUIMENT	nova perspectiva o perspectiva global, aprenentatge mutu, obertura del centre educatiu, aprenentatge emocional (empatia, sensibilitat)...
ESTABLIMENT D'ACORDS	presa d'acords, resposta ajustada...
RESULTATS	observació de resultats en l'alumnat.
TREBALL EN XARXA	construcció conjunta, trobada dels serveis, coordinació, aportació i contrast d'informació, visió i objectius comuns, compartir preocupacions...
COMPOSICIÓ	participació dels tutors
PRIORITZACIÓ	bona priorització dels alumnes
COMPROMÍS	implicació dels professionals.
EXPECTATIVES	esperança en el recurs, potencialitat...
RES	

Els resultats obtinguts en aquesta ocasió són els següents:

Les persones enquestades han destacat els conceptes de Treball en xarxa, en un 46,15%, i l'enriquiment que s'enduen de la participació en les CS, en un 30,77%. Treballar conjuntament amb altres perfils professionals aporta un aprenentatge i facilita la recerca de recursos o mesures per donar resposta a les necessitats de l'alumnat. Creiem que aquest aspecte està

estretament relacionat amb el nivell de satisfacció que els participants expressaven en els apartats analitzats anteriorment.

Amb una mica més de distància apareix el concepte d'establiment d'acords. En aquest cas, el 12,82% dels enquestats estan valorant positivament aquest element i si tenim en compte que els acords han estat anomenats diverses vegades com una necessitat no coberta, podríem dir que els acords són una part molt important per al correcte funcionament de les CS. Curiosament, el 12,82% valoren positivament la presa d'acords i el mateix percentatge de participants destaquen la manca d'acords en la valoració de la satisfacció general de l'enquesta. Junts representen poc més del 25%, per aquest motiu el tindrem en compte com un factor que interfereix en el funcionament de les CS.

Podem dir, doncs, que un bon treball en xarxa, l'aprenentatge comú i l'establiment d'acords serien tres factors positius per a un bon desenvolupament de les CS. Sempre hem de tenir present que estem obtenint informació de diversos centres educatius que tenen dinàmiques de funcionament diferents, per tant, ens trobem situacions curioses com la que acabem d'exposar, perquè als centres amb un alt nivell de satisfacció poden valorar un element com a factor positiu mentre que els centres amb un baix nivell de satisfacció poden identificar la falta d'aquest element com a factor negatiu per aconseguir un nivell de satisfacció més alt.

Tot aquest anàlisi ens ha ajudat a elaborar el guió de les entrevistes als experts i aquestes entrevistes ens ajudaran a complementar la resposta dels objectius específics 3 i 4 d'aquest projecte d'investigació.

- *Entrevista*

Com hem explicat en la selecció de la mostra, un cop analitzats els qüestionaris elaborem un guió per a realitzar entrevistes a un membre de cada perfil professional seleccionat de manera estratègica. Aquestes entrevistes pretenen recollir l'opinió dels experts en aquestes comissions socials per respondre a alguns dels objectius plantejats. Així podem donar resposta a l'objectiu 5 a la vegada que podem completar la informació dels qüestionaris per donar resposta també als objectius 3 i 4.

Aquestes entrevistes qualitatives són entrevistes semiestructurades que parteixen d'un guió de preguntes, però es permet certa flexibilitat en la incorporació o modificació de preguntes segons com es vagin desenvolupant les respostes de l'entrevistat. Podeu trobar el guió de l'entrevista a l'Annex 5

El guió de l'entrevista consta de 8 preguntes obertes. Per a respondre a l'objectiu número 5 tindrem en compte les preguntes de 1, 2, 6 i 7 de l'entrevista, per a complementar l'objectiu 3 tindrem en compte la pregunta 3 i, per últim, per a complementar l'objectiu 4 tindrem en compte les preguntes 4 i 5. La pregunta 8 és una pregunta de qualitat que ens ajudarà també a mesurar l'impacte de la investigació.

Tot i el moment de pandèmia que vivim i els confinaments perimetrals constants ha estat possible realitzar alguna de les entrevistes de manera presencial, tot i que majoritàriament, per comoditat de l'entrevistat, s'han realitzat a través de plataformes virtuals. Complint al màxim els aspectes de l'ètica professional i la protecció de dades, s'ha demanat consentiment per enregistrar l'àudio de les entrevistes per poder fer la transcripció posterior, però en tot moment es garanteix l'anonimat de les persones entrevistades. Podem dir que Tortosa és una ciutat

petita on els professionals que participen en l'estudi tenen tots prou vinculació com per poder reconèixer a les persones entrevistades, per aquest motiu evitarem anomenar el càrrec o el perfil professional que aporta les dades que recollim en el següent apartat.

◦ *Anàlisi dels resultats de les entrevistes*

Com hem explicat anteriorment, les entrevistes pretenen complementar la informació de l'enquesta per donar resposta a l'objectiu 3 i 4 d'aquesta investigació i donar resposta a l'objectiu 5. Us exposem els resultats de les entrevistes responnent a cadascun d'aquests objectius.

Objectiu 3 – Conèixer les dificultats que ens trobem a l'hora de realitzar les CS.

Segons els experts entrevistats, les necessitats a nivell social no les trobem només en una tipologia d'alumnat, per tant, tots els alumnes, independentment del tipus de centre educatiu en el qual es trobin poden presentar necessitats d'àmbit social. Ara bé, hem preguntat als experts com creuen ells que afecten les característiques dels centres educatius (grans, petits, concertats, públics, amb més o menys complexitat) al desenvolupament de les CS (pregunta 3 de l'entrevista).

En les enquestes ja hem detectat la manca de planificació i la manca de temps com a dificultats per desenvolupar correctament la CS. Dels resultats de les entrevistes recollim que els *centres petits amb poques necessitats a nivell social, el pagament d'una quota econòmica a les escoles concertades* o la *falta de recursos*, sobretot, als centres de secundària, són les dificultats més destacades pels experts per a l'ús i el bon funcionament de les CS. A més, destaquem dos qüestions interessants d'aquestes aportacions, que són la *necessitat de treballar adequadament els aspectes socials* pels professionals de l'àmbit social corresponents i la *falta d'una actitud proactiva* dels professionals que es troben sense recursos ni eines per abordar canvis reals en l'alumnat. Expliquem amb una mica més de detall les qüestions més rellevants d'aquestes conclusions.

Alguns experts coincideixen en què als centres petits molts casos no arriben a tractar-se a la CS perquè tenen menys problemàtiques i això els permet mantenir un tracte més estret amb les famílies i treballar els problemes de manera interna al centre educatiu, possiblement de manera inadequada, "de la part social tothom se pensa que en sap".

Pel que fa als centres grans, no es detecten dificultats en l'educació primària perquè tenen més casos a treballar, però compten amb més recursos. En canvi, a la secundària, els experts destaquen la falta de recursos per atendre la complexitat, cosa que comporta una actitud menys proactiva; hi ha massa feina a abordar.

Una de les dificultats pròpies dels centres concertats, segons els experts, és el fet que les famílies d'un centre concertat paguin una quota econòmica, ja que crea certes resistències als professionals dels centres educatius a l'hora d'exposar les vulnerabilitats d'una família a la CS. Cal tenir en compte que les Comissions d'escolarització de la ciutat de Tortosa també assigna alumnat amb dificultats socioeconòmiques als centres concertats, i per tant, també hi haurà dificultats en aquests centres que requereixin una intervenció social.

Donem així una resposta més completa a l'objectiu 3 d'aquesta investigació.

Objectiu 4 – Detectar els factors que influeixen en l'èxit o fracàs de les CS.

Els experts validen les respostes obtingudes en les enquestes, en relació a les preguntes sobre els factors positius i els factors negatius de les CS, i assenyalen que altres aspectes que influeixen negativament en el correcte funcionament de la CS són una *comunicació insuficient* entre serveis, la *falta de recursos humans i de serveis* per atendre l'alumnat, la *manca d'una metodologia* o protocol en el desenvolupament de la CS, la *manca de preparació prèvia* de la informació, la *falta de motivació* dels professionals, el *desconeixement dels professionals sobre l'objectiu i l'ús de la CS* i dos factors importants com són *l'alt volum de casos* a atendre i *no disposar del temps suficient* per realitzar totes aquestes tasques.

Pel que fa als aspectes afavoridors de l'èxit de la CS, recollim, entre d'altres, el *seguiment i la revisió dels acords* presos, *l'acceptació de les limitacions* per afrontar certes problemàtiques, el veritable *treball comunitari* on tots els serveis treballen per tota la comunitat i l'alumnat, la *comunicació i retorn de la informació* entre comissió i comissió i *l'actitud proactiva* de les persones que participen en la CS. A continuació, destaquem les qüestions més interessants d'aquests resultats.

Tal com s'apuntava en l'anàlisi dels resultats de les enquestes, els experts parlen del concepte d'ineficàcia vinculant-ho clarament a les altes expectatives generades, "en el 1r i 2n any et pensaves que podies canviar el món d'alguna manera (...) al final t'adones que no passaràs d'un tot al res". Un dels experts comenta la dificultat dels professionals que no tenen formació en l'àmbit social de reconèixer que les problemàtiques socials són multidimensionals, que la problemàtica que s'observa a l'escola és la punta de l'iceberg, d'aquí que es generin expectatives excessivament altes.

En quant al treball conjunt, resultat de l'enquesta també validat en les entrevistes, un dels experts planteja que el treball comunitari és alguna cosa més que un treball conjunt i de coordinació. Exposa la idea que tots els serveis formen part d'una comunitat sense que cap servei signifiqui més que un altre. Hi ha la necessitat de què tots els serveis treballin per tots, no per un mateix, que no busquin cobrir només les seves necessitats, sinó crear una millor comunitat per a l'alumnat i les seves famílies, una comunitat que pugui donar resposta a les necessitats de la seva gent. "Entendre que l'escola no és escola per si mateixa, sinó que forma part d'una comunitat educativa i que dins de la comunitat educativa hi ha altres recursos que intervenen (...), qui està al centre no som nosaltres, és la família".

Alguns dels elements en els quals coincideixen els experts són la manca de recursos humans i de serveis dirigits a l'atenció de l'alumnat i la falta de motivació dels professionals, "hi ha la sensació que les CS (...) se fan perquè s'han de fer". En una de les entrevistes s'afirma que "tenim a les CS professionals sobrepassats i desmotivats que limiten l'acció de la comissió".

Les dades ja analitzades en les enquestes i aquesta nova informació aportada en les entrevistes donen una resposta més àmplia a l'objectiu 4 d'aquest projecte d'investigació. Passem així a analitzar l'últim dels objectius d'aquesta investigació.

Objectiu 5 – Conèixer l'opinió respecte el funcionament de les CS dels experts de diferents perfils professionals que participen en aquestes comissions.

La CS té múltiples avantatges, segons exposen els experts. Més enllà del que planteja la definició de CS exposada en el marc teòric d'aquest document, aquesta comissió permet als professionals

estar al dia de les realitats que pateixen els alumnes per poder entendre algunes situacions que es succeeixen a l'escola o a l'entorn familiar, garanteix també l'acompanyament a l'alumnat, famílies i professionals al llarg de tota l'escolarització, fomenta la sensibilització del professorat que hi participa i permet que la intervenció dels diferents àmbits es complementi amb la informació aportada per la resta de serveis. Tot i això alguns dels experts coincideixen en què no es dona a la CS el valor que es mereix. Possiblement, donar a conèixer les avantatges de la CS i fer difusió d'aquest estudi ajudi a promoure la creació de noves CS a altres centres educatius.

En els resultats de les enquestes hem observat que es repeteix la necessitat de preparar llistats previs, d'establir acords i elaborar actes. També en les entrevistes apareix la manca de metodologia o protocol en les CS com a factor que genera sensació de fracàs en les CS. Per tant, hem volgut conèixer quins passos recomanen seguir els experts per realitzar una CS de manera adequada. Tots ells han fet referència als diferents moments de la CS, és a dir, ha d'haver unes actuacions prèvies a la realització de la CS, uns passos a seguir durant la reunió i altres qüestions a tenir en compte després de la CS. D'entre les respostes dels experts hem extret unes recomanacions de les diferents actuacions a realitzar:

1. Un cop es detecten al centre educatiu les necessitats de l'alumnat cal valorar si aquestes necessitats requereixen d'un tractament i intervenció interna al centre o si, per al contrari, necessiten ser tractades a la CS. Els experts coincideixen en la necessitat d'un cribratge previ per tal que la CS sigui efectiva.
2. Entrant en matèria de treball, primer és recomanable realitzar una llista dels casos a tractar que ha d'estar consensuada per les diferents parts. L'escola té unes necessitats, però l'EAP i l'EBAS en tenen unes altres i, per tant, la llista cal complementar-la entre tots els serveis.
3. Després s'ha d'elaborar una convocatòria. Aquesta hauria d'incloure un ordre del dia i la confirmació de l'assistència per procurar el compromís dels professionals que hi intervenen. Els experts observen la necessitat de valorar els membres participants en la reunió. Apunten que, en alguns casos, la intervenció del tutor és molt necessària, com podria ser en el moment de la presentació d'un cas nou o en casos molt complexos.
4. Per finalitzar les actuacions prèvies a la CS, tots els experts coincideixen en la recollida d'informació prèvia, però, a més cal planificar molt bé la reunió, marcant una temporalitat per a la intervenció de cada professional i l'exposició de cada cas, per tal que la reunió sigui eficient i efectiva i no quedin temes sense tractar per manca de temps. Un dels experts planteja la complexitat d'aquesta preparació quan el professionals que hi participen ho fa en representació d'un servei, com és el cas de l'EBAS. Això implica, no només una recollida d'informació per part d'aquest professional, sinó que caldria afegir la previsió d'actuacions o el pronòstic que en fa el professional de referència, però en reconeixen les limitacions, "hauríem d'anar a la comissió fent allò que moltes vegades no tenim temps de fer que és haver buscat la informació".
5. En el desenvolupament de la reunió, els experts posen l'èmfasi en què tots els professionals presents aportin informació dels casos. Si s'ha planificat bé la reunió, tothom disposarà del temps per intervenir i, si s'ha pogut realitzar la recollida prèvia d'informació, tothom disposarà de contingut a aportar, encara que la informació a aportar sigui que no hi ha hagut noves actuacions.

6. Durant la reunió també és important arribar a establir acords, “no ha de ser només un traspàs d’informació, ha d’anar una mica més enllà”, i és necessari que tots els serveis s’impliquin per aconseguir-ho.
7. Alguns dels experts reforcen la idea d’elaborar una acta de la reunió, ja que en molts casos, cada servei pren els seus apunts, però no es redacta de manera conjunta. L’acta facilitarà el pas següent.
8. Els experts donen molta importància al seguiment dels acords presos, un cop finalitzada la CS. Sobre qui ha de liderar aquest seguiment dels acords hi ha diversitat d’opinions entre els experts. L’EAP, com a nexa entre els centres educatius i l’entorn, té la tasca encomanada de liderar i dirigir les CS i, per tant, podria fer aquesta labor del seguiment dels acords, però els experts coincideixen en la manca de recursos humans en aquest sector. Per altra banda, la figura del membre de l’equip directiu, per aquesta visió més general de l’alumnat del centre educatiu, podria realitzar aquest seguiment dels acords, “lo de casa teva t’ho has de procurar tu”. I per fer aquest seguiment dels acords cal també complir amb el següent i últim pas.
9. Una de les tasques que es requereix abans de la propera CS és el retorn de les actuacions que es realitzen. Alguns dels experts coincideixen en la necessitat de mantenir-se coordinats sense la necessitat d’esperar a la següent CS, per tal de mantenir la informació actualitzada, dins de les possibilitats, i fer-la lo més útil i àgil possible.

Ara que coneixem els passos a seguir, hem de saber quin rol juga cadascun dels professionals en la CS. Els perfils professionals entrevistats són crucials per al correcte funcionament de les CS: la TIS esdevé l’enllaç de la família amb l’escola i pot dur a terme moltes de les actuacions pactades a la CS; un membre de l’equip directiu té una visió global del centre i del funcionament de les famílies en l’àmbit escolar, a la vegada que és una figura essencial per facilitar i agilitzar el desenvolupament de la CS amb la planificació i organització que requereix aquesta comissió, evitant així deixar-la en mans de la rutina i la improvisació; la TS de l’EAP obté una visió global de l’entorn escolar i l’entorn comunitari i aportar una perspectiva social al professorat a través de les orientacions per a la millora de les necessitats detectades i, per últim, l’ES de l’EBAS té també una visió àmplia respecte les diferents dimensions que afecten a la família (habitatge, treball, dinàmica familiar, entre d’altres), a la vegada que manté un enllaç estret amb les famílies en les quals intervé fora del centre educatiu. Podem veure com hem anat descrivint les aportacions dels diferents experts des d’una visió més micro a una visió cada vegada més macro, però igualment pròxima a la família.

Després d’haver abordat de manera general el funcionament de les CS, ens centrem en les CS dels centres educatius de la ciutat de Tortosa, focus d’aquesta investigació. Els experts ens fan diverses propostes de millora generals que caldria tenir en compte i estudiar-les a fons per poder plantejar-les de manera acurada i ajustada a cada centre educatiu. Algunes d’elles són: augmentar la comunicació amb els serveis externs entre reunions, augmentar la plantilla de TS de l’EAP, augmentar els recursos dels serveis d’atenció psicològica gratuïts per als alumnes i buscar la manera d’integrar altres professionals a les CS, com podria ser professionals del CSMIJ, salut o professionals de l’educació no formal.

Una aposta interessant plantejada per un dels experts és buscar la manera d’integrar a la família, ve sigui en una part de la CS o en una reunió a banda, però es planteja que d’alguna manera la

família sigui conscient de la implicació dels diferents serveis en el seu cas, facilitant la seva participació per aconseguir-ne també la seva implicació i esforç conjunt per a la millora de la seva situació.

Acabem així amb l'anàlisi complet de les dades que ens han proporcionat les dues tècniques d'investigació emprades en aquest estudi, l'enquesta i l'entrevista. Aquest procés seqüencial ha estat molt enriquidor tant per les dades extretes com pel fet que una segona tècnica ens ha permès centrar el focus en lo més rellevant per acomplir els objectius d'aquesta investigació.

6. Consideracions ètiques

Arribar a aconseguir aquests resultats no ha estat un camí senzill, hem topat en alguns entrebancs, dels quals hem recollit alguns d'aspecte ètic que interferien d'alguna manera en el procés, i creiem necessari exposar-los abans d'extreure'n les conclusions finals d'aquest treball.

Un d'ells és que a les CS hi participa el perfil d'Educadors Socials dels centres educatius. Aquesta figura és nova dins al Departament d'Educació i aquests professionals s'han incorporat als centres durant el mes de novembre. Per tant, no tenen l'experiència d'haver participat en les comissions socials de centres i considerem que podrien aportar poc en quant al funcionament de les Comissions Socials d'aquest estudi. Probablement com a professionals de l'educació social puguin aportar molt sobre les dinàmiques de treball en equip, sobre el contingut d'aquestes comissions, però per a l'objectiu principal del treball d'investigació que és fer un diagnòstic del funcionament de les CS dels centres educatius de la ciutat de Tortosa preferim no realitzar les entrevistes d'expertesa a aquest perfil.

Una altra qüestió ètica i de rellevant importància és que la persona investigadora forma part d'algunes d'aquestes comissions socials. Això comporta certa dificultat a l'hora de realitzar les entrevistes. Fa falta destresa per evitar influenciar en les respostes i, a la vegada, evitar respostes poc aclaridores com "tu ja saps" o "tu ja m'entens". A més, els entrevistats podrien sentir-se cohibits a l'hora de ser crítics també per la vinculació amb la persona entrevistadora. Això fa necessari que s'hagi de preparar amb rigurositat l'escenari de l'entrevista per tal de buscar el màxim de comoditat i llibertat d'expressió de l'entrevistat.

Per una altra banda, que la persona investigadora formi part de la població d'estudi també implica que hi ha una part de la informació que no podrà ser valorada, ja que no podrem recollir les valoracions de la persona investigadora com a membre participant en alguna d'aquestes comissions.

L'anonimat del qüestionari presenta un nou dilema ètic. En el qüestionari es demana un mínim de dades identificatives com és l'adreça de correu electrònic i les comissions en les què participa. La intenció no és identificar a la persona, sinó evitar la duplictat de respostes i identificar a quina CS va dirigida la valoració recollida. Necessitem un cert control en la resposta. Per tant, no és un qüestionari anònim perquè no es pot mantenir l'anonimat en la recollida d'informació, però si es pot garantir l'anonimat en la difusió, és a dir, aquestes dades tenen l'objectiu de control en la resposta, però les dades identificatives no sortiran publicades en l'estudi. Per resoldre aquest aspecte ètic ha estat necessari deixar molt clara aquesta informació abans que els participants elaboressin el qüestionari.

Ens podem trobar que algunes de les respostes no siguin del tot sinceres, ja que ens trobem també que les persones responsables de les comissions socials dels centres no volen transmetre una mala imatge del seu funcionament. Per evitar això, s'ha explicat en diverses ocasions i de manera clara i repetida que l'objectiu és conèixer els factors que interfereixen tant de manera positiva com de manera negativa a la CS per tal de fer propostes de millora reals, lo més ajustada

possible a la necessitat del centre. La intenció és traslladar als centres educatius la necessitat de participar en l'estudi per fer-lo útil i que generi un impacte de retorn al centre.

Una qüestió a tenir en compte és que en els centres educatius hi ha molta mobilitat de professionals cada curs escolar i ens trobem que en gairebé totes les comissions socials dels centres educatius que estem estudiant tenen algun membre nou en l'equip i que respon o no el qüestionari havent participat únicament en les comissions socials d'aquest curs escolar 2020/2021.

Per últim, en les entrevistes exposem verbalitzacions dels entrevistats que assenyalen escrivint-les entre cometes. El dilema ètic apareix quan plantejem què és més important, l'autoria o l'anonimat? Sembla que sigui just adjudicar una dita a la persona que l'ha verbalitzada, però en l'estudi cal prioritzar l'anonimat per no comprometre al professional. La població objecte d'estudi és una població petita i interrelacionada que permetria identificar amb facilitat l'autoria de les cites si indiquéssim, per exemple, el càrrec o el servei al què pertanyen, per aquest motiu no n'exposem cap detall.

7. Impacte social

Previ a les conclusions de la investigació exposem l'impacte social previst i, per fer-ho, creiem necessari diferenciar l'impacte que té la Comissió Social en sí de l'impacte del treball d'investigació.

En un principi cal destacar que el contingut de la Comissió Social repercuteix directament en l'alumnat del centre del qual es parla a la comissió, però també hi ha una repercussió indirecta cap a la resta d'alumnes del centre i cap als serveis participants. La Comissió Social aporta un enriquiment als professionals, les experiències en els casos comentats serveixen com exemples en situacions similars que els professionals poden integrar en la seva pràctica laboral en el seu entorn (al centre educatiu, a l'EAP, a l'EBAS o al servei que correspongui). De la mateixa manera també hi ha una aportació a la relació del centre amb la xarxa i a la dinàmica de treball d'aquest grup de professionals. Hi ha un aprenentatge col·lectiu. Així, doncs, l'impacte de la Comissió Social recau de manera directa als alumnes dels quals es parla a la reunió, però de manera indirecta a la dinàmica de treball dels professionals participants beneficiant a la resta d'alumnes del centre i a la resta de serveis implicats.

En quant a l'impacte d'aquesta investigació entrarem més en detall diferenciant l'impacte científic i polític, descrivint l'impacte ex-ante, in-itinere i ex-post, distingint l'impacte a curt, mig i llarg termini i exposant la metodologia emprada per a la mesura d'aquest impacte social.

- *Tipus d'impacte*

Diferenciem entre l'impacte científic, l'impacte polític i l'impacte social.

L'*impacte científic* fa referència al producte final d'un treball d'investigació i la possibilitat de poder posar aquest document a disposició pública, a un repositori obert, per a l'accés de qualsevol persona que li pugui ser d'utilitat. Estem així donant a conèixer un estudi que aporta unes dades que poden ser útils per altres persones, institucions o projectes. Espais virtuals com el SIOR (Social Impact Open Repository) (Universitat de Barcelona, 2015) ofereixen la possibilitat d'accedir de manera oberta i gratuïta als impactes socials aconseguits en altres investigacions, és un espai per compartir per tal d'evitar que els avenços científics s'estanquin. Aquest espai web ens permet compartir els resultats de l'impacte social de la investigació i afavoreix l'impacte polític i social que se'n puguin derivar.

L'*impacte polític* és l'ús que en poden fer les persones que hi tinguin accés per generar nous estudis, nous recursos o nous projectes. Partim de la idea que aquest estudi té la intenció de provocar l'elaboració de propostes de millora que poden anar dirigides a la comunitat de la ciutat de Tortosa i/o als diferents centres educatius objecte d'estudi. Aquest seria un primer pas, però també pot ser d'utilitat a altres investigadors o serveis fora d'aquest context.

L'*impacte social* serà el benefici que genera tot aquest moviment, a quantes persones ha arribat aquest benefici, quin nivell de millora han tingut, per exemple, i com tot aquest impacte social genera noves sinèrgies per a crear noves investigacions que a la vegada generaran nous impactes. En el següent apartat descriurem l'impacte social previst en aquesta investigació.

- *Aportació de la investigació*

Per mesurar l'impacte social cal comparar la millora respecte la situació inicial, però, a més, cal tenir en compte l'impacte acumulat o RESI (Research Enabling Social Impact). El RESI és un acumulatiu d'impacte social fruit d'una investigació profunda que sorgeix d'altres investigacions. Per exemple, elaborem aquest treball d'investigació coneixent que altres investigadors han estudiat la temàtica prèviament. Al marc teòric d'aquest estudi anomenem 2 documents (IMSS de l'Ajuntament de Barcelona, Consorci d'Educació de Barcelona, 2014) (Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació, Consell Comarcal del Vallès Oriental EAP B14 Granolleres-Vallès Oriental, EAP B28 Bigues i Riells-Vallès Oriental, EAP B27 Montmeló-Vallès Oriental, EAP B29 Sant Celoni-Vallès Oriental, 2004) que han servit d'exemple durant anys als EAP per a implantar i desenvolupar les CS als diferents centres educatius i hem fet referència també a una Tesi Doctoral sobre el treball en xarxa a la comunitat educativa (Pastó, 2012), però cap d'aquests documents presenta resultats d'impacte social. Compartir aquests estudis i compartir-ne l'impacte social afavoreix la creació de recursos, programes o serveis i també noves investigacions.

Centrant-nos en l'impacte social d'aquesta investigació, creiem que pot ajudar a fer més conscients als professionals dels centres educatius de les fortaleeses i limitacions de la comissió, de l'actitud i funcionament del centre o serveis envers a la comissió i pot ajudar-los a trobar un nou enfoc per millorar-la en benefici dels seus alumnes i de la seva comunitat educativa.

Per altra banda cal destacar que els professionals de l'EAP que participen a les CS dels centres integrats en aquest estudi presten atenció als centres educatius de la resta de la Comarca del Baix Ebre. Això significa que la informació d'aquest estudi que sigui concloent i extrapolable a altres CS d'altres centres pot ser traslladada i treballada per aquests mateixos professionals de l'EAP aportant una nova mirada o un nou enfoc a les CS dels centres educatius de la comarca del Baix Ebre.

Anant una mica més enllà, els professionals de l'EAP, en especial les treballadores socials, participen d'espais de treball compartit amb els professionals de l'EAP de les Terres de l'Ebre en primer lloc i d'arreu del territori català en segon lloc. En aquests espais de coordinació es contribueix a la construcció de la professió amb intercanvi d'informació, d'experiències, de resultats de grups de treball, etc. Aquest estudi pot crear consciència de la *necessitat de conèixer en profunditat per a millorar* a més d'aportar alguns elements que ajudin a modelar les CS d'altres zones de Catalunya.

Un altre dels impactes directes que pot tenir aquest estudi és que, tal com hem explicat al llarg d'aquest projecte, la investigació té una doble missió, una és conèixer el funcionament de les CS i l'altra és que serveixi per a realitzar propostes de millora que crearan un impacte directe a les Comissions Socials de l'estudi. Això significa que novament entrem a la roda de beneficiar de manera directa als alumnes dels quals es parla a la comissió i de manera indirecta a l'enriquiment dels professionals que hi participen, a la resta de l'alumnat, als serveis implicats i a la resta de professionals i/o serveis que puguin nodrir-se d'aquesta experiència.

- *Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)*

Clarament aquesta investigació pretén acostar-se a l'Objectiu número 4 dels ODS, garantir una educació inclusiva, equitativa i de qualitat i promoure oportunitats d'aprenentatge durant tota la vida per a tothom. Hem parlat àmpliament en aquest treball d'investigació del sistema educatiu inclusiu, de la visió de l'educació més enllà de l'escola i que cal tenir en compte també a la família i a l'entorn social. La CS és l'espai per treballar els factors de risc i la vulnerabilitat que generen desigualtat i el sistema educatiu inclusiu justament pretén reduir aquestes desigualtats.

L'objectiu 4 dels ODS es planteja 7 fites més concretes, de les quals destaquem principalment una d'elles vinculada directament en el nostre estudi, aquesta és la fita 4.5 que pretén eliminar d'ara al 2030 les disparitats de gènere en l'educació i assegurar l'accés igualitari a tots els nivells de l'ensenyament i la formació professional per a les persones vulnerables, incloses les persones amb discapacitat, els pobles indígenes i els nens en situació de vulnerabilitat. És en aquest treball cap a la igualtat, cap al trencament de barreres, en que es centra la tasca que es du a terme a la CS i es treballa a nivell d'intervenció directa, però també a nivell preventiu i comunitari. Des d'aquest treball comunitari i preventiu ens acostem a altres de les fites d'aquest objectiu 4 dels ODS, com per exemple que tot l'alumnat aconsegueixi acabar l'etapa primària i secundària (fita 4.1.), aconseguir l'accés de tots els nens i nenes a serveis d'atenció i desenvolupament de la primera infància i educació preescolar (fita 4.2.), augmentar els joves i adults amb les competències necessàries tècniques i professionals per accedir al món laboral (fita 4.4.), entre d'altres.

Millorar l'espai de la CS per treballar no només per resoldre una problemàtica concreta d'un alumne, sinó per crear un treball de millora cap a la comunitat educativa i cap a la comunitat en general ens permetrà millorar l'entorn i les competències del sistema per oferir uns serveis de qualitat que aportin més oportunitats en igualtat de condicions a tot l'alumnat i les seves famílies. Així ens anirem acostant a les fites dels diferents objectius de desenvolupament sostenible.

Platengem ara com recollir l'impacte social d'aquest treball d'investigació.

- *Tècniques i metodologia per a la mesura de l'impacte social*

D'una banda podem recollir en aquest document l'impacte IN-ITINERE que ha generat la pròpia investigació en els participants en l'estudi. Per a fer-ho recollirem les reflexions i impressions voluntàries que ens han fet alguns dels participants en l'enquesta i recollirem també les reflexions dels experts que han participat en les entrevistes.

Impacte	Indicador	Mesura	CT	MT	LT
Reflexió i creació de consciència i sensibilització als participants	Valoració qualitativa dels participants	Recollida de l'opinió de les persones participants en l'estudi (entrevista)	X		

D'altra banda plantejem l'impacte que pot tenir l'estudi (EX-POST) a curt, mitjà i llarg termini i proposem tècniques per mesurar aquest impacte.

Impacte	Mesura	Indicador	CT	MT	LT
Aportació de noves estratègies a les CS	Elaboració de propostes de millora	Nombre de propostes de millora	x		
Millora en el funcionament de la CS	Compliment de les propostes de millora	Nombre de propostes de millora aplicades		X	
Millora de l'alumnat i la comunitat educativa	Observació de l'alumnat del centre	Reducció del malestar dels alumnes		X	
Aprenentatge dels professionals participants en les CS	Qüestionari als professionals participants en les CS	Valoració quantitativa i qualitativa dels participants		X	
Aprenentatge col·lectiu com a model de CS a Catalunya	Recull de dades de l'accés a la investigació	Nombre de visualitzacions al repositori en obert			X
Objectiu 4 – ODS. Educació inclusiva, equitativa i de qualitat	Recull de dades de les demandes a la CS	Disminució dels factors de risc de l'alumnat			X

• *Mesura i previsió de l'impacte social*

Hem pogut recollir manifestacions voluntàries d'alguns participants en el qüestionari que valoraven molt positivament la reflexió que havien hagut de fer per respondre l'enquesta. Aquest exercici de reflexió, ens deien, els havia fet més conscients de les fortaleses i limitacions de la CS. Creiem que aquesta reflexió els pot fer més receptius a les propostes de millora.

En les entrevistes, vam poder preguntar a diferents perfils què els havia aportat la participació en l'estudi i quin impacte creien ells que podia tenir aquest treball. Els 4 experts entrevistats han valorat de manera positiva haver participant en l'entrevista. Comenten que ha estat un exercici de reflexió que els ha ajudat a posar paraules a les seves percepcions sobre la CS, a situar-se enfront a la seva actitud envers la CS, a ser capaços de veure les potencialitats i limitacions d'aquesta eina i que es veuen més capaços de realitzar propostes de millora. Posaven en valor el fet que algú recollís tota aquesta informació en un document i una d'elles dia "això ens servirà a tots i, sobretot, a les famílies".

Veiem que haver participat en les enquestes pot posicionar a alguns dels participants a estar més receptius a les propostes de millora, però haver participant en l'entrevista si que provoca algun canvi o moviment en la persona per a promoure canvis en el seu perfil professional o en el seu equip o centre educatiu. Només això ha generat un petit impacte en l'actitud dels participants, ara bé, com quantificar-lo? Al llarg de les entrevistes als experts ha sorgit en

diverses ocasions la idea que l'actitud de la persona que participa a la CS té un pes important en l'èxit d'aquestes comissions. Per aquest fet, ens atrevim a quantificar la millora en les CS on participen aquestes persones entrevistades en un 10%, ja que aquest canvi d'actitud en aquestes persones provocarà inevitablement moviments en la resta de membres de la CS.

A partir d'aquí, l'impacte a mitjà i llarg termini anirà en funció de les propostes de millora que s'elaborin després d'aquest treball d'investigació. Igualment creiem oportú emmarcar la línia de les propostes de millora.

En aquesta investigació s'ha evidenciat la necessitat d'implantar una metodologia en el desenvolupament de la CS, és a dir, cal estructurar i documentar aquest espai i definir rols, objectius i expectatives dels professionals i serveis que hi intervenen de manera conjunta. Però, a més, cada centre pot elaborar les seves pròpies propostes de millora tenint en compte els resultats de l'enquesta del seu centre. Les entrevistes també ens han donat una sèrie de propostes i línies d'actuació que, analitzades a fons i ben treballades, ens poden servir de base per a elaborar aquestes propostes de millora de les CS.

En un imaginari futur, si els centres són capaços d'instaurar una metodologia o protocol d'actuacions en les CS elaborant la convocatòria, els llistats previs, la recollida d'informació prèvia, l'establiment d'acords, l'acta i el seguiment d'acords posterior, les CS podrien obtenir una millora d'un 25 %. Atribuïm aquest percentatge entenent que aquesta protocolització no és la base de la CS, sinó només una part necessària i molt important per a posar un cert ordre en la tasca que els professionals realitzen.

Altres qüestions que entren en joc i que no depenen dels professionals és la disponibilitat de recursos, és a dir, disposar del temps suficient per realitzar totes les tasques necessàries, disposar de suficients professionals per atendre totes les necessitats plantejades, disposar dels serveis o recursos que comportin un tractament o solució a la necessitat que l'alumnat presenta, entre d'altres. Aquesta part correspondria atendre-la a l'administració.

8. Conclusions

Poc a poc el Departament d'Educació va ampliant les seves mires cap a una educació inclusiva i de qualitat, però l'administració utilitza un sistema excessivament burocratitzat i normatiu que alenteix l'evolució cap aquesta educació inclusiva real. La llei d'educació 12/2009 (2009) va ser un pas cap aquest objectiu buscant adaptar l'ensenyament tenint en compte les necessitats de l'alumnat i el seu entorn socioeconòmic col·laborant amb els serveis de la comunitat, però és amb el Decret d'inclusió (2017) que obre les portes a treballar amb l'alumnat en l'educació formal, la no formal i la informal, expandint l'acció cap a la comunitat.

La Comissió Social és l'eina que fa servir el sistema educatiu per poder treballar l'entorn de l'alumnat amb l'objectiu de donar resposta a les seves necessitats, a la vegada que es converteix en un sistema de protecció del menor perquè permet detectar situacions de risc. Tot i que és un instrument que es considera necessari i útil, tal com indiquen els participants en aquest estudi, no és una eina obligatòria, només el 64% dels centres de Tortosa l'utilitzen, i això indica que encara queda un llarg camí a recórrer per aconseguir l'educació inclusiva, equitativa i de qualitat que busquen els Objectius de Desenvolupament Sostenible.

L'objectiu principal d'aquesta investigació és *conèixer com funcionen les Comissions Socials en els centres educatius de la ciutat de Tortosa*, el qual ha estat assolit plenament donant resposta als 5 objectius específics i a la hipòtesi plantejada en aquest treball d'investigació.

Hem analitzat el nivell de satisfacció dels participants a les CS dels centres educatius de la ciutat de Tortosa envers al funcionament d'aquestes CS i es fa evident la necessitat d'incloure millores per augmentar el nivell de satisfacció i a la vegada aconseguir més motivació i implicació dels professionals. Aquí està la clau d'aquest estudi que pretén analitzar en profunditat aquestes CS per tal de detectar els factors que influeixen en el desenvolupament de la CS i poder ajustar les propostes de millora a les necessitats detectades.

El nivell de satisfacció que ens traslladen els participants ens ha permès descartar la hipòtesi *hi ha baix nivell de satisfacció dels membres participants en les CS respecte el funcionament d'aquestes comissions*, ja que es recull un nivell general de satisfacció mitjà-alt en el 82% dels participants enquestats.

Hem pogut detectar algunes de les dificultats que els professionals es troben a l'hora de realitzar la CS, entre les quals, la manca de planificació i la manca de temps per desenvolupar totes les actuacions relatives a la comissió. Però també les característiques particulars de cada centre poden estar interferint en el correcte funcionament de les CS, per això, la llei d'educació (2009) parla del projecte educatiu que cada centre ha d'elaborar per salvar aquestes peculiaritats i donar la millor resposta a la diversitat reduint les desigualtats.

Ens plantejàvem conèixer alguns dels elements que influeixen en el funcionament de les CS i veiem que la falta de recursos humans i de serveis, la manca d'una metodologia clara a seguir i l'alt volum de casos en relació al temps que s'hi pot destinar proporcionen un sentiment de fracàs envers al funcionament de les Comissions Socials.

En canvi, un dels factors positius de les CS és el treball en xarxa. La CS proporciona l'espai per desenvolupar el treball en xarxa ideal per construir un projecte en comú entre els professionals dels diferents serveis, com diu Sánchez (2017) els professionals s'implicaran més si se senten copartípeps. La implicació dels professionals és un altre dels elements que pot afavorir l'èxit de la CS, així com també una bona planificació de tot el procés de la CS, però sempre de manera pactada entre tots els professionals que hi intervenen.

La informació aportada pels experts ens ha permès validar les respostes de les enquestes, aprofundir en el detall d'algunes de les limitacions i potencialitats de les CS i, en especial, ens ha aportat algunes estratègies a tenir en compte, com ara una proposta de metodologia a seguir en el desenvolupament de la CS i una línia de propostes generals que caldrà analitzar en profunditat per a elaborar propostes de millora més adaptades a cada centre educatiu.

Aquest estudi pretén incentivar canvis i promoure actituds proactives que s'encaminin a la recerca de la millora i la reducció de les desigualtats. La difusió d'aquest anàlisi i l'aplicació de les propostes de millora que se'n puguin derivar serà el que generarà l'autèntic impacte social.

Aquest estudi deixa altres vies obertes d'investigació, com per exemple, conèixer quins són els factors que determinen implementar la CS a un centre educatiu o fer una comparativa entre CS de centres educatius de demarcacions diferents, entre d'altres possibilitats.

9. Bibliografia

- Llei 12/2007, d'11 d'octubre, de serveis socials, (2007).
https://dibaaps.diba.cat/vnis/temp/CIDO_dogc_2007_10_20071018_DOGC_20071018_022_073.pdf
- Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació, Consell Comarcal del Vallès Oriental EAP B14 Granolleres-Vallès Oriental, EAP B28 Bigues i Riells-Vallès Oriental, EAP B27 Montmeló-Vallès Oriental, EAP B29 Sant Celoni-Vallès Oriental. (2004). *LES COMISSIONS SOCIALS COM A MODEL D'INTERVENCIÓ SOCIO-EDUCATIVA*.
- Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació. (n.d.). *NESE derivades de desavantatge educatiu. XTEC - Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya*. Retrieved April 24, 2021, from <http://xtec.gencat.cat/ca/curriculum/diversitat-i-inclusio/atencio-educativa-als-alumnes/nese/nese-derivades-de-desavantatge-educatiu/>
- DECRET 119/2015, de 23 de juny, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària, (2015). <http://www.gencat.cat/dogc>
- DECRET 187/2015, de 25 d'agost, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria, (2015). <https://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/6945/1441278.pdf>
- DECRET 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu, (2017). <http://www.gencat.cat/dogc>
- Documents per a l'organització i la gestió dels centres. Concreció i desenvolupament del currículum de l'educació infantil i primària, (2020).
- Documents per a l'organització i la gestió dels centres. Directrius per a l'organització i la gestió dels serveis educatius, (2020).
- Documents per a l'organització i la gestió dels centres. Personal d'administració i serveis i professionals d'atenció educativa, (2020).
- Documents per a l'organització i la gestió dels centres. Protecció de dades personals, (2020).
- Resolució per la qual s'aproven els documents per a l'organització i la gestió dels centres, i les directrius per a l'organització i la gestió dels serveis educatius per al curs 2020-2021 (DOIGC), (2020).
https://documents.espai.educacio.gencat.cat/IPCNormativa/DOIGC/Resolucio_DOIGC_20_21.pdf
- Generalitat de Catalunya. Institut d'Estadística de Catalunya. (2020). *Idescat. El municipi en xifres. Tortosa*. <https://www.idescat.cat/emex/?id=431554>
- Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació, (2009). <http://www.gencat.cat/publicacions>
- Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència, (2010).
<https://www.parlament.cat/document/nom/TL115.pdf>
- Institut Municipal de Serveis Socials (IMSS) de l'Ajuntament de Barcelona, Consorci d'Educació de Barcelona. (2014). *Orientacions per al funcionament de les comissions socials dels*

centres educatius.

Declaración Universal de Derechos Humanos, (1948).

Declaración de los Derechos del niño, (1959). <https://www.humanium.org/es/wp-content/uploads/2013/09/Declaración-de-los-Derechos-del-Niño1.pdf>

REGLAMENTO (UE) 2016/ 679 DEL PARLAMENTO EUROPEO Y DEL CONSEJO - de 27 de abril de 2016 - relativo a la protección de las personas físicas en lo que respecta al tratamiento de datos personales y a la libre circulación de estos datos y por el que se deroga, (2016).

Pastó, C. (2012). *El treball en xarxa entre els diferents serveis de la comunitat educativa. Les veus dels agents implicats (professionals) i criteris per desenvolupar una proposta d'actuació pel treball en xarxa al territori.* Universitat de Lleida.

Sánchez, R. J. (2007). Escuela y servicios sociales: dos mundos condenados a entenderse. *Gizarte.Doc, Núm. 13.*

Ubieto, J. R. (2007). Models de treball en xarxa. *Educació Social, Núm. 36 Pp.*
<https://www.raco.cat/index.php/EducacioSocial/article/view/165566/241137>

Universitat de Barcelona. (2015). *Repositorio Abierto de Impacto Social.*
<https://www.ub.edu/sior/register.php>

ANNEX 1 – RECOLLIDA DE DADES PER A LA POBLACIÓ OBJECTE D'ESTUDI (UNIVERS).

Quadre resum de les participacions a les Comissions Socials

Centre	Càrrec a la CS	Núm. Persones	Total
Institut Dertosa	Coordinadora pedagògica	1	11
	Cap Departament	1	
	OE - centre	2	
	OE - SIEI	2	
	Educadora SIEI	1	
	TIS	1	
	OE - EAP	1	
	TS - EAP	1	
	ES - EBAS	1	
Col·legi Sagrada Família	No tenen constituïda la CS		
Col·legi Consolació	Directora	1	4
	OE - centre	1	
	TS - EAP	1	
	ES - EBAS	1	
Escola Remolins	Directora	1	6
	ES - centre	1	
	TIS	1	
	TS - EAP	1	
	OE - EAP	1	
	ES - EBAS	1	
Escola La Mercè	Equip directiu	1	5
	TIS	2	
	TS - EAP	1	
	ES - EBAS	1	
Col·legi Teresià	No tenen constituïda la CS		
Escola Ferreries	Cap d'estudis	1	10
	CLIC	1	
	TIS	1	
	ES - centre	1	
	Mestres d'atenció a la diversitat	3	
	Tutors de l'alumnat del qual es parla a la reunió	?	
	TS - EAP	1	
	OE - EAP	1	
	ES - EBAS	1	
	Escola Sant Llàtzer	No tenen constituïda la CS	
Institut Escola El Temple	Membre de l'Equip directiu	1	5
	Mestra d'Inclusió (MEE)	1	
	CLIC	1	
	TS - EAP	1	
	ES - EBAS	1	

Escola Cinto Curto	No tenen constituïda la CS		
Institut Cristòfol Despuig	Coordinadora pedagògica	1	
	Coordinadora ESO	1	
	TIS	1	
	OE-centre	2	
	OE-EAP	1	
	TS-EAP	1	
	ES-EBAS	1	8
TOTAL DE PARTICIPACIONS			49

L'Equip Bàsic d'Atenció Social (EBAS) està format per 4 persones que participen en un o més comissions socials.

L'Equip d'Assessorament Psicopedagògic (EAP) està format, entre d'altres professionals, per dues TS de l'EAP, les quals participen en més d'una de les CS.

El nombre de persones que participen a les diferents CS és de 41.

ANNEX 2 – CRONOGRAMA

TASCA	DATA							
	Octubre	Novembre	Desembre	Gener	Febrer	Març	Abril	Maig
Definició de la idea central de la investigació								
Recerca bibliogràfica								
Disseny de recerca								
Elaboració del guió del qüestionari, prova pilot								
Primer contacte amb els centres educatius per conèixer la població d'estudi								
Treball de camp								
Codificació i anàlisi d'informació dels qüestionaris								
Transcripció d'entrevistes i informe d'observació								
Codificació i anàlisi d'informació								
Mesura i anàlisi de l'impacte social								
Finalització del treball d'investigació								

ANNEX 3 – MODEL DE QÜESTIONARI

Secció 1 de 4

La teva participació a la Comissió Social

Aquesta enquesta pretén recollir el nivell de satisfacció dels integrants a la Comissió Social i el què cada perfil professional entén i espera d'aquesta comissió. L'estudi s'emmarca dins del meu Treball de Final del Màster "Innovació en la Intervenció Social i Educativa" de la URV amb l'objectiu de fer una diagnosi del funcionament de les Comissions Socials als centres educatius de la ciutat de Tortosa, per tal de poder realitzar, en un futur proper, propostes de millora amb més garanties d'èxit.

Adreça electrònica *

Adreça electrònica vàlida

Aquest formulari recopila adreces electròniques. [Canvia la configuració](#)

Centre Educatiu o Servei al qual pertanys

Text d'una resposta breu

Participes en les comissions socials de més d'un centre educatiu? *

☐ No, només participo a la CS del centre educatiu on treballa

☐ Si, participo a la CS de diversos centres educatius de la ciutat de Tortosa (sense comptar EMD ni pedanies).

Si has respost que si, en quins centres de Tortosa (sense comptar les EMD ni pedanies) participes?

En el cas de participar en més d'una comissió social s'acceptarà un formulari per cadascuna de les comissions a les quals participes.

Text d'una resposta breu

Si has respost la pregunta anterior, especifica a quin centre fa referència la resposta a aquest formulari.

Text d'una resposta breu

Què és per a tu la Comissió Social? (segons la teva opinió) *

Text d'una resposta llarga

Què esperes de la Comissió Social? *

Text d'una resposta llarga

Què és el que menys t'agrada de la Comissió Social? *

Text d'una resposta llarga

Què és el que més t'agrada de la Comissió Social? *

Text d'una resposta llarga

Després de la secció 1   [Ves a la secció següent](#)

Quin és el teu nivell de satisfacció en relació als següents aspectes?

Escull de l'1 al 5 (1 = gens satisfet ; 2 = poc satisfet ; 3 = ni satisfet ni insatisfet ; 4 = prou satisfet ; 5 = totalment satisfet).

En relació al contingut de les reunions *

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

Raona breument la teva resposta *

Text d'una resposta breu
.....

En relació a la temporalitat de la reunió (temps de durada de cada sessió) *

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

Raona breument la teva resposta *

Text d'una resposta breu

En relació a la periodicitat de les sessions *

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

Raona breument la teva resposta *

Text d'una resposta llarga

En relació a la utilitat de la Comissió Social *

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

Raona breument la teva resposta *

Text d'una resposta llarga

En relació a la composició de la comissió *

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

Quins membres creus que caldria afegir o treure de la comissió? *

Text d'una resposta llarga

Després de la secció 2 [Ves a la secció següent](#)

Secció 3 de 4

Valoració general de la Comissió Social

Descripció (opcional)

Quin és el teu nivell de satisfacció general de la Comissió Social a la que participes? *

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

Breu explicació de la teva valoració general. *

Text d'una resposta llarga

Secció 4 de 4

Moltes gràcies per la teva col·laboració

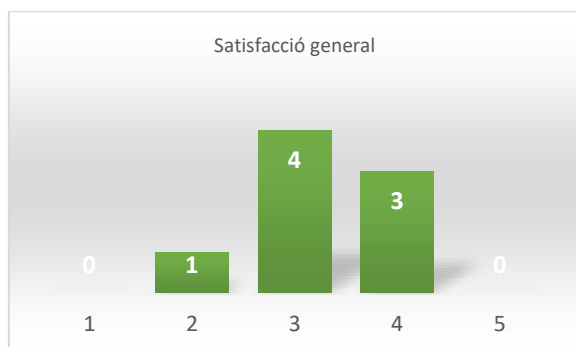
En finalitzar l'estudi rebràs informació dels resultats.

ANNEX 4 – QÜESTIONARI: RESULTAT DEL GRAU DE SATISFACCIÓ GENERAL DELS DIFERENTS CENTRES EDUCATIUS

A continuació exposem de cada centre educatiu el gràfic amb el grau de satisfacció dels participants en la CS i una taula que respon a l'explicació raonada que han fet constar en l'enquesta, respostes recollides amb les categories següents:

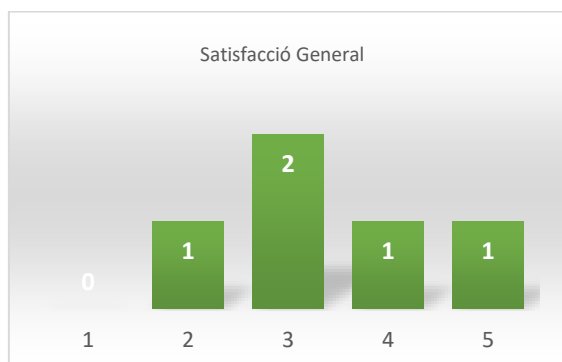
Categories	Respostes que engloben les categories
SATISFACTÒRIA	Sovint es generen canvis i millores, són útils, són necessàries...
FALTA D'ACORDS	només s'intercanvia informació, no es concretes accions, no queda clar que es farà...
FALTA D'INFORMACIÓ	no sempre s'aporta informació nova, falten ES-EBAS referents que puguin aportar informació...
FALTA D'ORGANITZACIÓ	manca de preparació prèvia i llistats, cal optimitzar el temps i recursos, establir objectius comuns, crear xarxa de suport...
INFRUCTUOSA	cronificació de casos, sensació de no avançar, no són útils...
INCLOURE TEMES GENERALS	incloure temàtica general i de funcionament...
MÉS TEMPS	falta més freqüència, es perd el seguiment dels casos, massa casos, no es pot aprofundir per falta de temps...

Institut Cristòfol Despuig

Categoria	N. tries
SATISFACTÒRIA	2
FALTA D'ACORDS	1
FALTA D'INFORMACIÓ	2
FALTA D'ORGANITZACIÓ	3
MÉS TEMPS	1

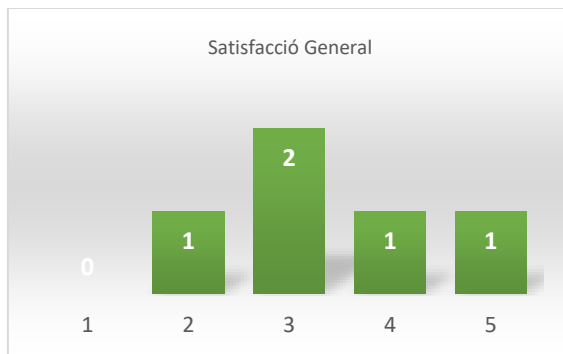
Escola Remolins

Categoria	N. tries
SATISFACTÒRIA	2
FALTA D'ORGANITZACIÓ	2
INFRUCTUOSA	1

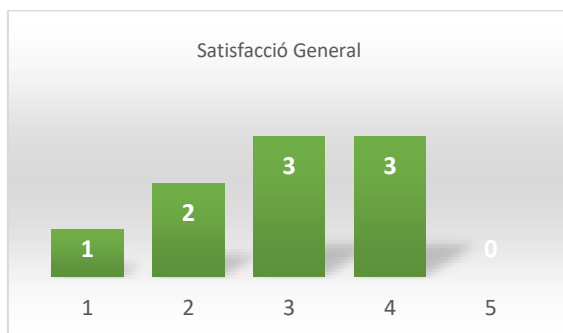

Escola Ferreries

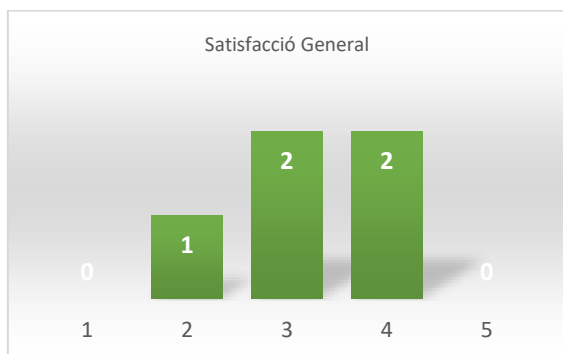
Categoria	N. tries
SATISFACTÒRIA	3
FALTA D'ACORDS	1
FALTA D'INFORMACIÓ	1

Institut Dertosa

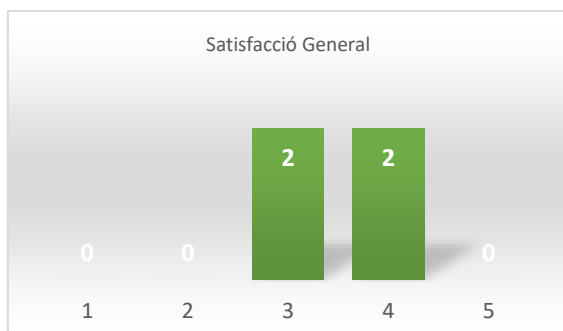
Categoria	N. tries
SATISFACTÒRIA	1
FALTA D'ACORDS	1
FALTA D'INFORMACIÓ	2
FALTA D'ORGANITZACIÓ	1
MÉS TEMPS	2
INFRUCTUOSA	3

Escola La Mercè

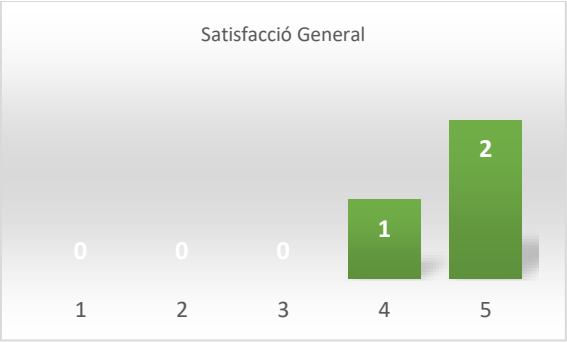
Categoria	N. tries
SATISFACTÒRIA	1
FALTA D'ACORDS	1
FALTA D'INFORMACIÓ	1
INCLOURE TEMES GENERALS	1
INFRUCTUOSA	1

Institut Escola El Temple

Categoria	N. tries
SATISFACTÒRIA	2
FALTA D'INFORMACIÓ	1
MÉS TEMPS	1

Col·legi Consolació

Categoria	N. tries
SATISFACTÒRIA	2
FALTA D'ACORDS	1

ANNEX 5 – GUIÓ ENTREVISTA

6. Sabent que les CS no són obligatòries i no està constituïda a tots els centres educatius de Tortosa, quines avantatges creus que té l'ús de les CS en els centres educatius?
7. Quins creus que són els passos necessaris que cal seguir pel correcte funcionament d'una CS?
8. Com creus que les característiques particulars de cada centre (grans, petits, concertats o públics) poden estar afectant al funcionament de les CS?
9. Hem preguntat als participants sobre el què menys els agrada i el que més de la CS a la que participen. En quant el què menys els agrada, trobem com a respostes més destacables la falta d'eficàcia, la manca de planificació i la falta d'informació. Què en penses d'aquests conceptes com a factors que determinen la insatisfacció en les CS? Quins altres factors creus que poden afectar al correcte funcionament de les CS?
10. Sobre el que més els agrada destaquen el treball en xarxa, l'enriquiment i l'establiment d'acords. Què en penses d'aquests conceptes com a factors que determinen la satisfacció en les CS? Quins altres factors creus que poden afavorir el correcte funcionament de les CS?
11. Quina creus que és l'aportació més rellevant que pot fer el teu perfil professional a la CS?
12. T'atreviries a fer alguna proposta de millora des del teu perfil professional?
13. La participació en aquest estudi t'ha aportat alguna cosa?